

Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Devrek'in Alternatif Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi

Mert Can TEKELER¹, Sibel ÖZDEMİR²

Öz

Sürdürülebilir turizm kapsamında Zonguldak Devrek'in sahip olduğu alternatif turizm potansiyelinin belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın, bölgenin sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin sürdürülebilir turizm perspektifinde değerlendirilmesi açısından ortaya koyduğu sonuçlar ile önem taşıdığı düşünülmektedir. Çalışmada Devrek'in güçlü yönleri, zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri ele alınarak bölgenin turizm stratejilerine rehberlik etmek amaçlanmıştır. Çalışmada, sürdürülebilir turizm kapsamında Devrek'in alternatif turizm potansiyelini değerlendirmenin zengin ve derinlemesine bir betimleme gerektirmesi nedeniyle nitel araştırma yöntemi tercih edilmiştir. Bu doğrultuda çalışmanın verileri, nitel araştırmalarda veri toplama araçlarından biri olan görüşme tekniği kullanılarak toplanmıştır. Çalışma sonucunda; bastonculuk sanatı, yaylalar, şelaleler ve gastronomik ürünler gibi unsurların Devrek'in turizm potansiyelinde öne çıktığı belirlenmiştir. Bunun yanı sıra tanıtım eksikliği, yetersiz konaklama tesisleri ve altyapı sorunları gibi faktörler, bölgenin turizm gelişimini sınırlandıran başlıca unsurlar olarak tespit edilmiştir. Ancak eko-turizm, doğa sporları ve kültürel etkinliklerin geliştirilmesi gibi fırsatlar, Devrek'in alternatif turizm potansiyelini artırabilecek önemli stratejik alanlar olarak değerlendirilmektedir. Çalışma sonucunda ulaşılan bulgular literatürdeki benzer araştırmalarla uyumlu olup, Devrek'in alternatif turizm potansiyelinin planlama ve koruma politikalarıyla desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Devrek'in alternatif turizmdeki potansiyelinin etkin kullanımı hem yerel kalkınmayı destekleyecek hem de ulusal turizm hedeflerine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir Turizm, Alternatif Turizm, SWOT Analizi, Devrek, Zonguldak

¹ Öğr. Gör, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Devrek Meslek Yüksekokulu, Zonguldak/Türkiye, ORCID: 0000-0002-5830-3384, e-posta: m.tekeler@beun.edu.tr

² Öğr. Gör. Dr, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi, Devrek Meslek Yüksekokulu, Zonguldak/Türkiye, ORCID: 0000-0003-0700-0823, e-posta: sibel.ozdemir@beun.edu.tr (Sorumlu Yazar)

RESEARCH ARTICLE

Determination of Alternative Tourism Potential of Zonguldak Devrek within the Scope of Sustainable Tourism

Mert Can TEKELER¹, Sibel ÖZDEMİR²

ABSTRACT

This study, conducted to determine the alternative tourism potential of Devrek Zonguldak within the scope of sustainable tourism, is considered important with the results it reveals in terms of evaluating the natural and cultural values of the region from a sustainable tourism perspective. The study aims to guide the tourism strategies of the region by addressing the strengths, weaknesses, opportunities and threats of Devrek. In the study, qualitative research method was preferred since evaluating the tourism potential of Devrek within the scope of sustainable tourism requires a rich and in-depth description. In this direction, the data of the study were collected using the interview technique, one of the data collections tools in qualitative research. As a result of the study, it was determined that elements such as the art of cane making, plateaus, waterfalls and gastronomic products stand out in Devrek's alternative tourism potential. In addition, factors such as lack of promotion, inadequate accommodation facilities and infrastructure problems were identified as the main factors limiting the tourism development of the region. However, opportunities such as eco-tourism, nature sports and cultural activities are considered as important strategic areas that can increase the tourism potential of Devrek. The findings of the study are consistent with similar studies in the literature and reveal that Devrek's alternative tourism potential should be supported by planning and conservation policies. In this context, the effective use of Devrek's tourism potential will both support local development and contribute to national tourism targets.

Keywords: Sustainable Tourism, Alternative Tourism, SWOT Analysis, Devrek, Zonguldak

¹ Lecturer, Zonguldak Bülent Ecevit University, Devrek Vocational School, Zonguldak/Turkey, ORCID: 0000-0002-5830-3384, e-mail: m.tekeler@beun.edu.tr

² Lecturer Dr, Zonguldak Bülent Ecevit University, Devrek Vocational School, Zonguldak/Turkey, ORCID: 0000-0003-0700-0823, e-mail: sibel.ozdemir@beun.edu.tr (Corresponding Author)

1. Giriş

II. Dünya savaşı sonrasında birçok ülke gelir ve istihdam yaratma gibi önemli faydaları sebebiyle turizm endüstrisini geliştirmek için önemli yatırımlar yapmış ve turizm endüstrisi özellikle bu zaman diliminde önemli bir gelişim göstermiştir. Turizm endüstrisinin II. Dünya savaşından sonra hızla gelişmesinin ana nedeni ise, kitle ulaşım teknolojilerindeki, özellikle de hava taşımacılığındaki gelişmedir. Bu gelişmelere istinaden ulusal hükümetler fırsatı görmüş, 1970'lerin sonunda özellikle Reagan ve Thatcher iş birliğiyle neoliberal ekonomi politikalarını tüm müttefiklerine yaymış ve bu müttefikler de turizm endüstrisine yatırım yapmaya başlamıştır. 1980'li yıllarda Amerika ve Batı Avrupa'da egemen olan yeni üretim ve tüketim şekli, turizmin gelişmesine katkı sağlamış ancak turizmin gelişmesine bağlı olarak birtakım problemler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu problemlerden biri ve en önemlisi, turizm faaliyetlerinin bir sonucu olarak meydana gelen çevresel bozulmalardır.

Turizm faaliyetlerinin doğal ve kültürel kaynaklar üzerinde yarattığı olumsuz etkiler ve bu olumsuz etkilerin turizmin geleceğini tehdit ettiğinin anlaşılması, "alternatif turizm" kavramını gündeme getirmiştir (Yıldız ve Kalağan, 2008). Alternatif turizm, kitle turizminin yarattığı olumsuz etkilere ve sorunlara bir çözüm olarak ortaya çıkmıştır (Wearing ve Neil, 2009). Bu nedenle kitle turizmi "hard-sert" olarak, alternatif turizm ise "soft-yumuşak" olarak ifade edilmektedir. Genel olarak alternatif turizm, "doğal, sosyal ve toplumsal değerle uyumlu olan, yerel halk ve ziyaretçiler olumlu etkileşimlerine ve sahip oldukları tecrübeleri paylaşmalarını sağlayan turizm formları" şeklinde tanımlanmaktadır (Leksakundilok, 2004).

Kitle turizminin yerini alternatif turizm kaynaklarına bırakmaya başlaması, bu kaynaklara sahip pek çok destinasyon için önemli bir fırsat yaratmıştır. Devrek ise, sahip olduğu turizm kaynakları ile bu fırsatı değerlendirme imkânına sahip destinasyonlardan biridir. Devrek'in turizm potansiyeli üzerine yapılan çalışma eksikliğinden yola çıkılarak yapılan bu çalışmanın amacı, sürdürülebilirlik kapsamında Devrek'in sahip olduğu alternatif turizm potansiyelini tespit etmektir. Bu doğrultuda çalışmanın, Devrek'in turizm potansiyeline yönelik sahip olduğu güçlü ve zayıf yönler ile olası tehdit ve fırsatların tespit edilmesi açısından ortaya koyacağı sonuçlar ile literatürdeki boşluğu doldurması beklenmektedir. Ayrıca Devrek'in sahip olduğu doğal ve kültürel değerler turizmin gelişimi açısından oldukça önemli olmasına rağmen, bölgede turizm gelişimi yeterli düzeyde sağlanamamıştır. Çalışma sonuçlarının, Devrek'in sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin turizmin gelişiminde kullanılması açısından da önem taşıdığı düşünülmektedir.

2. Kavramsal Çerçeve

Bu bölümde çalışmaya ait kavramsal çerçeve sunulmuştur.

2.1. Sürdürülebilirlik Kavramı

Sürdürülebilirlik kavramı ilk kez 18. yy'da ormanları konu alan bir kitapta kullanılmış ve kitapta sürdürülebilirlik açısından önemli olanın, dikilen ağaç sayısının kesilen ağaç sayısından fazla ya da eşit olmasının olduğu ifade edilmiştir (Pittel, 2002). Sürdürülebilirlik kavramının önemi, 1972 yılında Stockholm'de "İnsanın Çevresi" adlı konferans ile birlikte anlaşılmağa başlanmıştır (Alkan, 2015). Gelecek nesillere yaşanabilir, temiz bir çevrenin bırakılmasının hedeflendiği konferansta sürdürülebilirlik kavramı ilk kez kapsamlı bir şekilde tartışılarak, kavram ile ilgili çeşitli noktalara dikkat çekilmiştir (Johnston vd., 2007). Bu tarihten sonra kavram, yoğun ilgi görmeye başlamış ve 1987 yılında yayımlanan Brundtland Raporu ile kavram yeniden şekillendirilmiştir. İlgili raporda sürdürülebilirlik kavramı, bugünün ihtiyaçlarının gelecek nesillerin kendi ihtiyaçlarını karşılama yetisinden çalmadan karşılanması olarak tanımlanmıştır (Brundtland Raporu, 1987).

Sürdürülebilirlik kavramı, kullanılmaya başlandığı yıllardan bu yana sosyâl, ekonomik ve çevresel olmak üzere üç farklı boyut altında değerlendirilmektedir. Sosyâl boyutta, adalet ve toplumun her kesiminin kararlara katılımı beklenmektedir. Ekonomik boyutta, tüm ekonomik faaliyetlerin çevre ve sosyâl unsurların dikkate alınarak uzun süreli olarak yapılması hedeflenirken, çevresel boyutta ise doğal kaynakları koruyarak faydalanılması hedeflenmektedir. Pratikte sürdürülebilirliğin bu üç boyutu arasında çeşitli çıkar çatışmalarının yaşandığından söz edilebilir. Örneğin, ekonomik boyut kapsamında benimsenen istihdam sağlama hedefi kapsamında gerçekleştirilen endüstri projesi çevreyi kirletebilir. Bu durum, çevresel boyutta benimsenen hedeflere ulaşılmasını zorlaştırabilir. Öte yandan çevresel boyutta benimsenen hedeflere ulaşılması adına ekonomik boyutun göz ardı edilmesi, sosyâl boyutta yer alan hedeflere ulaşılmasını zorlaştırabilir (Holmberg ve Sandbrook, 1992).

2.2. Sürdürülebilir Turizm Kavramı

Tartışmalı bir konu olmasına rağmen turizm kapsamında sürdürülebilirlik; turizmin etkilerinin göz önüne alınarak tüm paydaşların sosyâl, ekonomik ve çevresel ihtiyaçları arasında denge sağlamayı amaçlamak olarak ifade edilmektedir (Rasoolimanesh vd., 2023).

Sürdürülebilir turizm anlayışı, kalkınmanın doğal kaynaklar korunarak gerçekleşmesini ve turizmin planlı olarak gelişmesini hedeflemektedir. Bu durumda hem doğal ve kültürel varlıklar korunmakta, hem de sosyâl ve ekonomik gelişim desteklenmektedir (Rebollo ve Baidal, 2003).

Sürdürülebilir turizm sayesinde turizm bölgelerinde yaşanan ekonomik canlılığa bağlı olarak iş çeşitliliği artarak, yerel halkın ekonomik anlamda kazanımlar sağlaması mümkün olmaktadır (Baker ve Cameron, 2008). Sürdürülebilir turizm, sürdürülebilir kalkınma hedeflerini benimseyerek çevreye, ekonomiye ve insana saygı göstererek turistik destinasyondaki turizm faaliyetlerinin geliştirilmesine yardımcı olur (Juganaru vd., 2008). Sürdürülebilir turizm; sosyâl adaleti sağlama, çevreyi koruma, ekonomik faydalar sunma ve uzun vadede yerel halkın yaşam standartlarını iyileştirme gibi birtakım

amaçlara sahiptir (Zolfani vd., 2015). Bu bağlamda sürdürülebilir turizmi oluşturan beş farklı unsur olduğu ifade edilmiştir (Edgell, 2006):

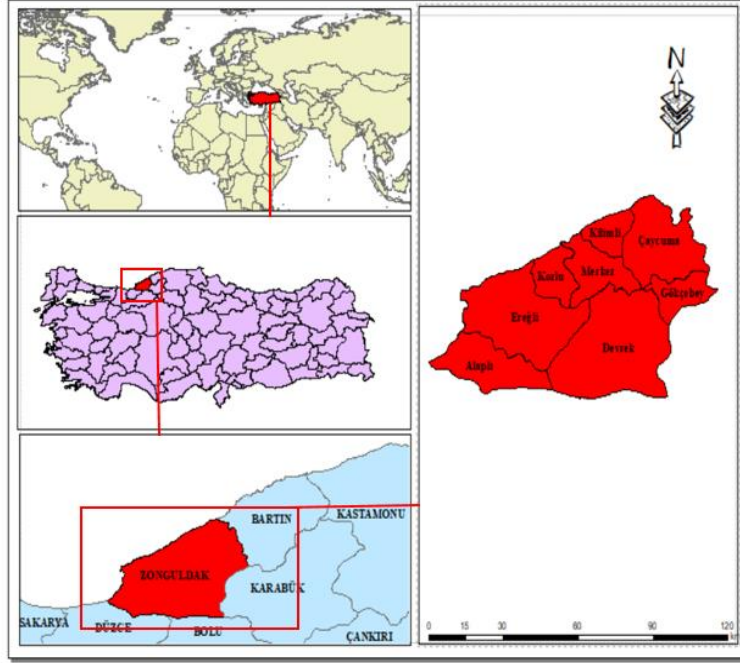
- Mevcut kaynakların gelecek kuşaklarında ihtiyaçları da göz önüne alınarak korunması,
- Kaynak verimliliğinin sürdürülebilirliğini sağlamak,
- Çevreye zarar verebilecek değişikliklerden kaçınmak ve biyolojik çeşitliğin sürdürülmesini sağlamak,
- Gelecek kuşaklarla günümüz toplumu arasındaki eşitliği sağlamak,
- Bölgelere ve ülkelere ait kültürel ve doğal mirasın korunarak, gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak.

Literatürde sürdürülebilir turizm kavramına ilişkin üzerinde fikir birliğine varılan ve herkes tarafından kabul edilen bir tanım bulunmamaktadır. Dünya Turizm Örgütü sürdürülebilir turizmi, “ziyaretçilerin, endüstrinin, çevrenin ve ev sahibi toplulukların ihtiyaçlarını karşılayan, mevcut ve gelecekteki ekonomik, sosyâl ve çevresel etkilerini tam olarak hesaba katan turizm” şeklinde tanımlamıştır (WTO, 2025). Garrod ve Fyall (1998) ise sürdürülebilir turizm kavramını, “ziyaretçileri yanıltmadan, doğal kaynakları tüketmeden, yerel halkı rahatsız etmeden, ziyaretçi, yerel halk ve turistik destinasyon arasında dengeli ve kazançlı bir ilişki kurmayı zorunlu kılan faaliyetler” şeklinde tanımlamıştır.

Sürdürülebilir turizm kavramına ilişkin tanımlar göz önüne alındığında, sürdürülebilirliğin belirli bir süreyi kapsamadığı, aksine turizm gelişiminin her aşamasında dikkate alınması gereken bir anlayış olduğundan söz edilebilir.

2.3. Devrek İlçesi Hakkında Genel Bilgiler

Şekil 1’de, Devrek ilçesinin lokasyon haritasına yer verilmiştir.

Şekil 1: Devrek İlçesinin Lokasyonu

Kaynak: ArcGIS yazılımı aracılığıyla yazar tarafından hazırlanmıştır.

Devrek, yaklaşık 7500 yıldır birçok medeniyete ev sahipliği yapmış bir kenttir. Lidyalılar, Frigler, Persler, Bizans, Roma, Selçuklu ve Osmanlı devletlerinin sınırları içerisinde bulunmuştur. Ayrıca Devrek, Zonguldak ilinin ilçeleri arasında yerleşimin ilk başladığı en eski ilçelerden biridir. Bu doğrultuda Devrek’in medeniyetin ilk filizlendiği yer olduğundan söz edilebilir (Karağuz, 2013).

İlçenin, Kastamonu ve Bolu illeri arasında bir geçiş görevi üstlenmesinden dolayı “Devrek” ismini aldığı sanılmaktadır. İlçe, Zonguldak il merkezine 57 km uzaklıkta bulunmaktadır. Devrek çayı ilçenin en önemli akarsuyudur. Devrek ve Yenice çayları birleşerek Filyos çayını oluşturmaktadır. Bu çay ise, Filyos Beldesinden denize dökülmektedir. Dorukhan tepesi sahip olduğu 925 metre yükseklik değeri ile Devrek ilçesinin en yüksek tepesi olma özelliğine sahiptir. Devrek ilçesine bağlı 83 köy ve bir belde (Çaydeğirmeni Belediyesi) bulunmaktadır (Zonguldak, 2024). Devrek ilçesinin etrafı dağlarla çevrilidir. Bu nedenle ilçe, çukur bir alana kurulmuştur. Ankara’ya olan yakınlığı ve karayolu bağlantıları nedeniyle Devrek, ulaşılabilirlik açısından önemli bir avantaja sahiptir (Kesikoğlu, 2022). Devrek ilçesinin sahip olduğu bu avantajın, ilçenin sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerle desteklendiğinde bölgenin bir turizm destinasyonu olarak nitelendirilmesine önemli bir katkı sağlayabileceğinden söz edilebilir.

Türkiye'nin en zengin ormanlarının bulunduğu bir bölgede konumlanan Devrek'in çevresi doğal güzelliklerle doludur. İlçede bulunan Akçasu ormanındaki Bostandüzü, piknik için oldukça ideal bir yerdir. Ayrıca bir doğa harikası olarak görülen Yedigöller Milli Parkı, ilçeye yaklaşık 45 dakikalık uzaklıktadır. İlçede el sanatlarına önem verilmektedir. Bu doğrultuda her yıl temmuz ayı içerisinde Devrek'e ait kültürel bir miras olan Devrek bastonunun tanıtımına katkı sağlamak amacıyla "Devrek Baston ve Kültür Festivali" organize edilmektedir. Devrek bastonu, ilçenin en önemli turizm değeri olarak kabul edilebilir (İkada, 2014). Devrek'te demircilik faaliyetleri de önemli bir yer tutmaktadır. Özellikle tarımla uğraşan köylülerin kullandığı çeşitli araç ve gereçleri Devrek'teki yerel demirciler üretmektedir. Tarımla ulaşan köylülerin ürettiği ürünleri sattığı halk pazarı da Devrek ekonomisi açısından önemli bir yer tutmaktadır. Köylüler pazartesi günleri kurulan bu pazarda ürünlerini satışa sunma şansı bulmaktadır (Kesikoğlu, 2022).

2.4. Devrek'te Turizm

Yapılan literatür incelemesine bağlı olarak, Devrek'in sahip olduğu turizm varlıklarına ve Devrek'te yapılabilecek turizm türlerine, Tablo 1'de yer verilmiştir.

Tablo 1. Devrek'in Sahip Olduğu Turizm Varlıkları ve Potansiyel Turizm Türleri

Turizm Türü	Açıklama	Örnek
Yayla Turizmi	Yayla turizmi; deniz, kum ve güneş üçlüsü etrafında şekillenen geleneksel turizme kıyasla daha spesifik motiflerden oluşan turizm türüdür (ITO, 1997).	Yaylalar: Manzut Yaylası, Aksu Yaylası, Kızkulak Yaylası, Karatepe Yaylası
Av Turizmi	Avcı olarak nitelendirilen bireylerin belirli kurallar çerçevesinde avlanma amaçlarının gerçekleştirilmesini sağlayan etkinliklerdir (Ulusoy, 2015).	Avlaklar: Devrek Örnek Avlağı, Damlı Örnek Avlağı, Yeşilöz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası
Akarsu Turizmi	Akarsular üzerinden yapılabilecek rafting, kano ve nehir yatağı gibi uygulamalardan oluşan etkinliklerdir (Akova, 1995).	Akarsular: Devrek Çayı, Buldan Çayı, Madencioğlu Şelalesi
Gastronomi Turizmi	Belirli bir yemeği tatmak ya da yapılış aşamalarını görmek amacıyla yemek festivalleri, restoranlar ya da özel alanların ziyaret edilmesi şeklinde ortaya çıkan turizm türüdür (Hall vd., 2003).	Yiyecekler: Devrek Beyaz Baklavası, Devrek Kömeci, Devrek Kireni
Kültür Turizmi	Turistlerin farklı kültürleri tanımak amacıyla yaptıkları seyahatler sonucunda ortaya çıkan turizm türüdür (Baykan, 2007).	Kaleler: Beykoz Asarı (Kalesi) Diğerleri: Bastoncular Çarşısı, Bizans Dönemi'ne ait buluntular Mezarlar: Karakoculu Beylik Mezarı, Kral Mezarlığı
İnanç Turizmi	Kutsal yerlerin bu dinlere inanan bireyler tarafından ziyaret edilmesinin turizm kapsamında değerlendirilmesi "inanç turizmi" olarak tanımlanmaktadır (Sargın, 2006).	Camiiler: Merkez Tekke Camii, Merkez Ulu Camii, Yeni Camii Türbeler: Şeyh Yusuf Ziyaeddin Türbesi
Festival Turizmi	Bir festival dönemi süresince bireylerin festival bölgesini ziyaret etmesi şeklinde gerçekleşen turizm türüdür (Çoban ve Süer, 2018).	Festivaller: Devrek Baston ve Kültür Festivali
Diaspora Turizmi	Diaspora, uzun zaman boyunca bir ulus ya da inanç mensuplarının ana yurtlarından koparak, başka ülkelerde	Devrek

	azınlık olarak yaşamaya devam etmeleridir. Bir zaman sonra bu azınlıkların kendi ülkelerini ziyaret etmesi, turizm haline gelerek diaspora turizminin oluşmasına neden olmuştur. Bu doğrultuda Devrek başta Almanya olmak üzere yurtdışına göç vermektedir. Bu durum özellikle yaz ayları veya bayram gibi özel günlerde Devrek'in ziyaretçi akınına uğramasına neden olmaktadır.	
Eko-Turizm	Ekoturizm, doğal ve kültürel mirası koruyan, kalkınma politikalarına yerel halkı da dahil ederek çevreyi korumayı amaçlayan turizm türüdür (Mahravan, 2012). Devrek sahip olduğu çaylar, yaylalar, yürüyüş parkurları, kuş gözlemciliği, safari ve kamping gibi turizm faaliyetlerinin yapılmasına elverişli alanları ile doğa turizminin yapılmasına uygun bir destinasyondur.	Kamping Alanı: Egemenlik Mesire Alanı Jeep Safari Alanları: Özyurt Köyü-Aksu Yaylası, Aksu Köyü-Eğerci Beldesi Yürüyüş (Trekking) Parkuru: Aksu Yaylası-Bölüklü Yaylası Çaylar: Devrek ve Buldan Çayı
Spor Turizmi	İkamet edilen yerden, spor organizasyonlarını izlemek ya da katılmak amacıyla başka bir yere yapılan seyahatlerdir (Weed, 1997).	Aktiviteler: Trekking, Sportif Olta Balıkçılığı, Bisiklet, Safari Turları

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 1'de görüleceği üzere, Devrek'in sahip olduğu turizm varlıkları ele alındığında; yayla turizmi, av turizmi, akarsu turizmi, gastronomi turizmi, kültür turizmi, inanç turizmi, festival turizmi, diaspora turizmi ve eko-turizm gibi alternatif turizm türlerinin ilçede geliştirilmesinin mümkün olabileceği düşünülmektedir.

Devrek bulunduğu konum itibarıyla çok sayıda doğal güzelliğe sahip bir ilçedir. Bu nedenle turizme özgü kullanılabilecek kaynak açısından Devrek'in oldukça zengin bir ilçe olduğundan söz edilebilir. Devrek sahip olduğu Manzut Yaylası, Aksu Yaylası, Kızıkulak Yaylası, Karatepe Yaylası ile yayla turizmine; Devrek Örnek Avlağı, Damlı Örnek Avlağı, Yeşilöz Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ile av turizmine; Devrek Çayı, Buldan Çayı, Madencioğlu Şelalesi ile akarsu turizmine; Devrek Beyaz Baklavası, Devrek Kömeci, Devrek Kireni gibi coğrafi işaretleri ürünleri ile gastronomi turizmine; Beykoz Asarı (kalesi), Bastoncular Çarşısı, Bizans Dönemi'ne ait buluntular, Karakoculu Beylik Mezarı, Kral Mezarlığı ile kültür turizmine; merkez Tekke Camii, Merkez Ulu Camii, Yeni Camii ve Şeyh Yusuf Ziyaeddin Türbesi ile inanç turizmine; Devrek Baston ve Kültür Festivali ile festival turizmine; çok sayıda gurbetçisi ile diaspora turizmine; sahip olduğu kamping, jeep safari ve yürüyüş alanları ile eko-turizme; trekking, sportif olta balıkçılığı, bisiklet, safari turları ile spor turizmine imkân tanımaktadır.

Devrek'te yapılabilecek potansiyel alternatif turizm türleri ile ilgili genel bir değerlendirme yapıldığında ilçenin, özellikle doğa temelli turizm türlerinin geliştirilmesine daha uygun olduğu düşünülmektedir.

Devrek'te turizmin gelişimi açısından turizm varlıklarının yanı sıra, konaklama imkânları da oldukça önemlidir. Bu doğrultuda Tablo 2'de Devrek'te bulunan konaklama işletmeleri ve bu işletmelere ait çeşitli bilgiler verilmiştir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2025).

Tablo 2: Devrek'te Bulunan Konaklama İşletmeleri

İşletmenin Adı	Oda Sayısı	Yatak Sayısı
River Milli Park	30	60
Devrek Otel	68	136
Torunlar Otel	10	20
Hotel Urfa Palas	8	16
Otel Saraçoğlu	20	40
Toplam	136	272

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 2’de görüldüğü üzere, Devrek’te beş adet konaklama işletmesi bulunurken, toplamda 136 oda ve 272 yatak bulunmaktadır. Bu istatistikler, Devrek’in mevcut konaklama kapasitesine dair önemli bir gösterge niteliği taşımaktadır. Tablo 2 incelediğinde, Devrek’in sahip olduğu konaklama imkânları ve kapasitesinin geliştirilmesi gerektiği söylenebilir. Turizmin gelişimi açısından önem arz eden diğer bir unsur ise ulaşılabilirliktir. Turizm çekiciliklerinin turizm talebine dönüşebilmesindeki temel unsur, ilgili destinasyonun ulaşılabilirliğidir. Zonguldak ili içerisinde demiryolu ağı uzunluğu yaklaşık 69 km’dir. Karabük’ten Zonguldak’a demiryolu ile ulaşım mümkündür. Devrek’te ise demiryolu bulunmamaktadır ancak Devrek’e yaklaşık 20 km uzaklıkta bulunan Gökçebey ilçesinden Zonguldak’a her gün 4 sefer düzenlenmektedir. Ulaşım açısından Devrek’e önemli bir avantaj sağlayan unsur ise şüphesiz, ilçeye yaklaşık 40 km uzaklıkta Çaycuma ilçesinde bulunan Zonguldak Havalimanıdır. Uluslararası havalimanı hüviyeti taşıyan bu havalimanından Almanya ve İstanbul’a uçuşlar düzenlenmektedir. Devrek’in diğer ulaşım alternatifi ise karayoludur. İl genelinde karayolu uzunluğu 421 km’dir. Her ilden Devrek’e karayolu ile ulaşım imkânı mevcuttur. Bu bilgiler doğrultusunda, Devrek’in turizm açısından en güçlü yönlerinden birinin ulaşılabilirlik olduğu söylenebilir (Zonguldak Valiliği, 2025). Devrek’te turizmin gelişimi açısından önemli diğer unsur ise taleptir. Bu doğrultuda, Devrek’e ait 2024 yılı turizm istatistikleri Tablo 3’te verilmiştir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2025).

Tablo 3: Devrek'te Bulunan İşletme ve Basit Belgeli Tesislere Geliş İstatistikleri (2024)

Tesise Geliş Sayısı	Geceleme	Ortalama Kalış Süresi	Doluluk Oranı
7.633	15.403	2,02	15,45

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 3’te görüleceği üzere, 2024 yılında Devrek’teki konaklama işletmeleri toplamda 7.633 kez ziyaret edilirken, 15.403 geceleme yapılmış ve Devrek’e gelen ziyaretçiler ise ortalama 2 gece konaklamıştır. Yıl içerisinde konaklama işletmelerinin doluluk oranı ise yaklaşık %15’tir. İlgili istatistikler ele alındığında, ilçenin sahip olduğu turizm potansiyelinin tam olarak kullanılamadığı ve buna bağlı olarak istenen doluluk oranlarına ulaşamadığı söylenebilir.

3. Yöntem

"SWOT" kelimesi, Strengths (Güçlü Yönler), Weaknesses (Zayıf Yönler), Opportunities (Fırsatlar) ve Threats (Tehditler) sözcüklerinin baş harflerinden oluşan ve bir durumun güçlü ve zayıf yönlerini belirleyerek fırsatları ve tehditleri analiz etmek ve buna bağlı olarak yeni stratejiler geliştirmek amacıyla kullanılan önemli bir analiz tekniğini ifade etmektedir (Acuner, 2006; Kansız ve Acuner, 2007). Pazarlama alanında bu teknik (Ecer ve Canitez, 2004) mevcut durumun sistematik bir çerçevede ele alınmasını sağlarken, ülkenin turizm potansiyelinin içsel (güçlü ve zayıf yönler) ve dışsal (fırsatlar ve tehditler) faktörlerini ortaya koyma açısından da etkili bir yöntem olarak öne çıkmaktadır (Reihanian vd., 2012). Ayrıca, SWOT analizi bölgesel düzeyde sürdürülebilir turizm olanaklarının değerlendirilmesine, mevcut eksikliklerin tespit edilmesine ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik fırsatlar sunmaktadır (Navarro-Martínez vd., 2020; Caldito vd., 2015; Mondal, 2017; Yan ve Wang, 2021).

Bu çalışmada, Zonguldak ili Devrek ilçesinin sürdürülebilir turizm perspektifinde alternatif turizm potansiyelinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırma kapsamında, destinasyon planlaması bağlamında Devrek'in içsel faktörleri (güçlü ve zayıf yönler) ile dışsal faktörleri (fırsatlar ve tehditler) SWOT analizi çerçevesinde ele alınmaktadır. Bu analiz yoluyla, bölgenin sürdürülebilir turizm potansiyeline yönelik stratejik yaklaşımların ve politika önerilerinin geliştirilmesine katkı sunulması hedeflenmektedir. Sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde bölgenin mevcut durumunun ele alınması, Devrek'in turizm sektörü içindeki yerini güçlendirmeye yönelik kapsamlı bir değerlendirme sunmaktadır.

Bu çalışma, Devrek ilçesinin sürdürülebilir turizm potansiyeline ilişkin kapsamlı ve çok boyutlu bir değerlendirme yapılabilmesi amacıyla nitel araştırma yöntemi çerçevesinde yapılandırılmıştır. Araştırmada, nitel veri toplama tekniklerinden biri olan yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi tercih edilmiştir. Görüşme yönteminin kullanılmasının temel gerekçesi, belirli bir hipotezin sınanmasından ziyade katılımcıların deneyimlerini, bu deneyimlere yükledikleri anlamları ve sosyal gerçekliği nasıl yapılandırdıklarını derinlemesine incelemektir (Seidman, 1991). Nitel görüşmeler, bireylerin bilgi, algı, etkileşim, deneyim ve duygularını çok katmanlı bir şekilde ortaya koyma kapasitesiyle, sosyal bilim araştırmalarında etkili bir veri toplama aracı olarak öne çıkmaktadır (Mason, 1996). Bu çerçevede, araştırma alanı olarak seçilen Devrek'te, bölgeye özgü çevresel koşullar ve yapısal kısıtların turizm sektöründeki paydaşlar ile destinasyonun sürdürülebilirliği üzerindeki etkilerini derinlemesine kavramaya yönelik özgün nitel veriler elde edilmiştir.

Araştırmanın veri toplama sürecinde Devrek'te turizm faaliyetlerinin planlanması, yürütülmesi ve gelişimi üzerinde etkisi olan kamu kurumları, özel sektör temsilcileri ve sivil toplum kuruluşlarında görev yapan paydaşlarla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcı grubu, hem karar alıcı konumunda olan kurum temsilcilerini hem de bölgenin turizm potansiyelini yakından

deneyimleyen ve sürece doğrudan etki eden yerel halktan bireyleri içermektedir. Böylece hem yönetsel düzeydeki görüşler hem de uygulama ve deneyim odaklı yerel perspektifler araştırma kapsamına dâhil edilmiştir. Toplamda 14 kişi ile yapılan görüşmelerde, katılımcıların kurumları ve yerel bağlamdaki rollerine göre çeşitlilik sağlanmıştır. Görüşmelerin gerçekleştirilmesinden önce Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 02 Ocak 2025 tarihinde 922 sayılı protokol numarasıyla etik onay alınmıştır. Verilerin toplanma süreci 04 Ocak 2025 ile 11 Ocak 2025 tarihleri arasında tamamlanmıştır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Bu yöntem, araştırmacının önceden hazırladığı sorular çerçevesinde katılımcılardan veri toplamasına olanak tanımaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme, araştırma problemine ilişkin tüm boyutların kapsamlı şekilde ele alınmasını sağlamak için güvenilir bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Ayrıca bu teknikte araştırmacı, gerekli gördüğü durumlarda önceden hazırlanmamış sorular yönelterek katılımcılardan ek bilgiler elde edebilir (Mil, 2007). Araştırma sürecinde, müsaitlik durumu uygun olmayan 4 katılımcıya sorular e-posta yoluyla iletilmiş ve belirlenen süre içerisinde yanıtlar geri alınmıştır. Geriye kalan 10 katılımcıyla yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze görüşmeler, ortalama 20-30 dakika sürmüştür. Bu yöntemle hem derinlemesine bilgiye ulaşılmış hem de katılımcıların özgün deneyim ve görüşleri nitelikli bir şekilde kayıt altına alınmıştır. Veri analizi kısmında, görüşmeler sonucunda elde edilen verilere içerik analizi uygulanmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Toplanan veriler önce kavramsallaştırılır, daha sonra ortaya çıkan kavramlar mantıklı bir biçimde düzenlenir ve buna göre veriyi açıklayan temalar saptanır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmada içerik analizi; katılımcıların SWOT analiz ile bölgenin sürdürülebilir turizmine yönelik vurguladıkları hususların ortaya çıkarılması amacıyla kullanılmıştır. Araştırmanın analiz aşamasında öncelikle görüşme kayıtları yazılı hale getirilerek incelenmiş ve çözümlenmiştir. Çalışmada çözümlenen veriler titizlikle belgelenmiş ve MAXQDA 24 nitel analiz programına aktarılmıştır. Verilerin analizi için açık ve kapalı kodlama yöntemleri kullanılmıştır. Kodlama işlemi sonucunda ana temalar ve alt temalar belirlenmiş, içerik analizi yöntemiyle temalar arasındaki ilişkiler incelenmiştir. Analizler sırasında MAXQDA 24 yazılımı kullanılmış ve şu tekniklerden yararlanılmıştır: Kelime frekans analizi ile en sık kullanılan kelimeler belirlenmiştir. Kelime bulutu analizi ile sık kullanılan kelimeler sıklıklarına göre görselleştirilmiştir. Tek vaka modeli analizi, ana ve alt temalar arasındaki bağları ortaya koyarak, Devrek'in turizm potansiyeline ilişkin dinamikleri detaylı bir şekilde sunmuştur. Alt temaların yüzdesel dağılımlarının analizi, temaların göreceli önemlerini anlamaya olanak sağlamıştır. Ağ analizi, temalar arasındaki ilişkileri görselleştirerek özellikle "Güçlü Yönler" temasının merkezi bir rol oynadığını göstermiştir. Etkileşimli kelime ağacı analizi ile anahtar kelimeler ve bu kelimeler arasındaki ilişkiler hiyerarşik bir yapıda sunulmuştur. Bu yöntemlerle Devrek'in güçlü yönleri, fırsatları, zayıf yönleri ve tehditleri çok yönlü bir şekilde ele alınmış, çalışmada sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda bölgenin turizm stratejilerinin geliştirilmesine yönelik önemli çıkarımlar yapılmıştır.

4. Bulgular

Görüşmelerden elde edilen veriler, nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak MAXQDA 24 yazılımı kullanılarak analiz edilmiş ve analiz sonuçları tablolar ve şekiller aracılığıyla sunulmuştur. Katılımcıların demografik bilgileri Tablo 4’te yer almakta olup etik kurallara uygun şekilde her bir katılımcı K1, K2, K3 ... K14 şeklinde kodlanmıştır. Katılımcılara ait demografik bilgiler Tablo 4’te verilmiştir.

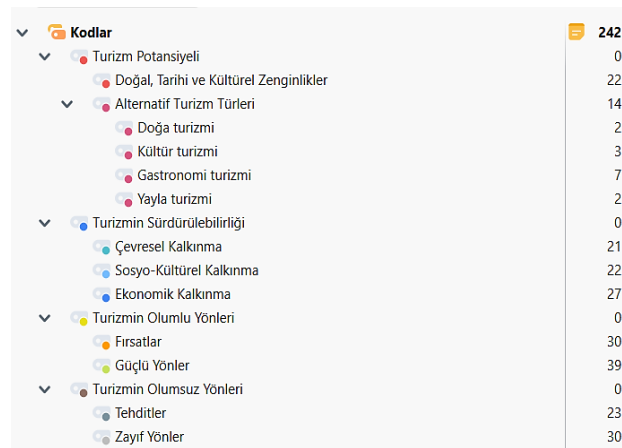
Tablo 4: Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcı	Cinsiyet	Yaş	Medeni Durum	Eğitim Düzeyi	Meslek	Mesleki Deneyim
K1	Erkek	46-55	Evli	Lisans	Kamu yöneticisi	11-15
K2	Erkek	26-35	Evli	Lisans	Sektörel STK yöneticisi	11-15
K3	Kadın	46-55	Bekâr	Lisansüstü	Turizm Akademisyeni	21 yıl ve üzeri
K4	Erkek	26-35	Bekâr	Lisansüstü	Akademisyen	1-5
K5	Erkek	36-45	Bekâr	Ön Lisans	Turizm sektörü çalışanı	1-5
K6	Erkek	46-55	Evli	Lisans	Turizm sektörü çalışanı	16-20
K7	Erkek	46-55	Evli	Lisans	Turizm Öğretmeni	16-20
K8	Kadın	26-35	Evli	Lisans	Turizm Öğretmeni	6-10
K9	Kadın	26-35	Bekâr	Lisans	Turizm Öğretmeni	6-10
K10	Kadın	46-55	Bekâr	Önlisans	Yerel Halk	1-5
K11	Erkek	46-55	Evli	Ön Lisans	Yerel Halk	21 yıl ve üzeri
K12	Kadın	18-25	Bekâr	Ön Lisans	Turizm Öğrencisi	1-5
K13	Erkek	18-25	Bekâr	Ön Lisans	Turizm Öğrencisi	1-5
K14	Erkek	46-55	Evli	Lisans	Araştırmacı-Yazar	21 yıl ve üzeri

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmada yer alan katılımcıların demografik özellikleri, Devrek’in turizm potansiyelinin değerlendirilmesi açısından farklı sosyâl, ekonomik ve mesleki perspektiflerin bir arada ele alınmasına olanak tanımaktadır. Katılımcılar cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim düzeyi, meslek ve mesleki deneyim açısından çeşitlilik göstermektedir. Katılımcılar arasında 5 kadın ve 9 erkek bulunmaktadır. Bu dağılım, farklı cinsiyetlerden bireylerin turizmle ilgili algı ve deneyimlerini anlamaya yönelik önemli bir veri kaynağı sağlamaktadır. Katılımcılar 18-55 yaş aralığında farklı yaş gruplarını temsil etmektedir. Genç bireylerden (18-25 yaş) orta yaş grubundaki bireylere (26-55 yaş) kadar uzanan geniş bir yaş dağılımı, turizmin farklı yaş gruplarındaki etkilerini değerlendirme açısından önemlidir. Katılımcılar arasında evli ve bekâr bireyler dengeli bir şekilde temsil edilmiştir. Bu durum, katılımcıların yaşam koşullarının turizm algıları üzerindeki olası etkilerini karşılaştırma fırsatı sunmaktadır. Katılımcılar;

lisansüstü (2 kişi), lisans (7 kişi) ve ön lisans (5 kişi) düzeyinde eğitim geçmesine sahiptir. Bu eğitim dağılımı, araştırmaya hem akademik bilgi hem de pratik deneyime dayalı katkıların sağlanmasına imkân tanımaktadır. Katılımcıların meslekleri geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Kamu yöneticisi, sektörel stk yöneticisi, turizm sektörü çalışanı, turizm öğretmeni, turizm akademisyeni, araştırmacı-yazar, yerel halk ve turizm öğrencisi gibi meslekler, araştırmada kamu sektörü, özel sektör, akademik çevreler ve yerel topluluğun bir arada değerlendirilmesine olanak tanımaktadır. Bu durum, Devrek'in turizm potansiyelinin çok boyutlu bir şekilde ele alınmasını sağlamaktadır. Katılımcıların mesleki deneyim düzeyleri 1-5 yıl arasında olan genç bireylerden, 21 yıl ve üzeri deneyime sahip uzmanlara kadar değişiklik göstermektedir. Özellikle 16 yıl ve üzeri deneyime sahip katılımcıların varlığı, sektörel tecrübelerin analizlere dâhil edilmesine katkı sağlamaktadır. Sonuç olarak, katılımcı profili, Devrek'in alternatif turizm potansiyelini analiz ederken, bireylerin farklı yaş, cinsiyet, medeni durum, eğitim seviyesi ve mesleki deneyim gibi değişkenler açısından geniş bir temsil yelpazesi sunduğunu göstermektedir. Genel olarak, çalışmada yer alan demografik çeşitlilik, Zonguldak Devrek'in alternatif turizm potansiyelini çok yönlü bir şekilde değerlendirme ve sürdürülebilir turizm açısından öneriler geliştirme konusunda önemli bir veri kaynağı sağlamıştır. Şekil 2'de ana tema ve alt temalara yönelik kod sistemi yer almaktadır.

Şekil 2: Ana Tema ve Alt Temalara Yönelik Kod Sistem

Görselde yer alan kod sistemi, Zonguldak Devrek'in alternatif turizm potansiyelini ve sürdürülebilir turizm bağlamındaki dinamiklerini detaylı bir şekilde ele almaktadır. Kodlama sistemi, dört ana tema altında organize edilmiş ve bu temalar, alt kodlarla zenginleştirilmiştir. Kodların karşısındaki sayılar, ilgili başlıkların katılımcılar tarafından ne kadar vurgulandığını ve tartışıldığını göstermektedir. Toplamda 242 kod kullanılmıştır. Turizm Potansiyeli başlığı altında iki alt tema yer almaktadır. "Alternatif Turizm Türleri" kodunda toplam 14 vurgu yapılmış olup, doğa turizmi (2), kültür turizmi (3), gastronomi turizmi (7) ve yayla turizmi (2) gibi farklı türlerin geliştirilme potansiyeline işaret edilmiştir. "Doğal, Tarihi ve Kültürel Zenginlikler" alt teması ise 22 kod ile bölgenin

doğal güzellikleri, tarihî mirası ve kültürel değerlerinin turizm açısından güçlü yönler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu tema, bölgenin turizm potansiyelini şekillendiren temel unsurları vurgulamaktadır.

Turizmin Sürdürülebilirliği ana teması, çevresel, sosyo-kültürel ve ekonomik kalkınma boyutlarında incelenmiştir: "Çevresel Kalkınma" başlığı altında 21 kod bulunmakta olup, çevreye duyarlı turizm faaliyetlerinin önemine dikkat çekilmiştir. "Sosyo-Kültürel Kalkınma" teması 22 kod ile yerel halkın turizme katılımı ve kültürel mirasın korunması konularını ele almıştır. "Ekonomik Kalkınma" alt teması ise 27 kod ile turizmin bölge ekonomisine sağlayabileceği istihdam ve gelir gibi katkıları vurgulamaktadır. Bu üç boyut, sürdürülebilirlik kavramının bölgeye nasıl uygulanabileceğini göstermektedir.

Turizmin Olumlu Yönleri teması, "Fırsatlar" (30 kod) ve "Güçlü Yönler" (39 kod) alt kodlarıyla analiz edilmiştir. "Fırsatlar" kodunda bölgenin tanıtım potansiyeli ile ulusal ve uluslararası turizm pazarlarına entegrasyonu gibi konular ele alınmıştır. "Güçlü Yönler" ise en çok vurgulanan temalardan biri olarak doğal güzellikler, tarihî ve kültürel değerler ile öne çıkarmaktadır.

Turizmin Olumsuz Yönleri başlığı ise, "Tehditler" (23 kod) ve "Zayıf Yönler" (30 kod) alt temaları altında değerlendirilmiştir. "Tehditler" kodunda çevresel bozulma, plansız turizm gelişimi ve kaynakların aşırı kullanımı gibi unsurlar dile getirilmiştir. "Zayıf Yönler" ise bölgenin altyapı eksiklikleri, tanıtım yetersizlikleri ve turizm faaliyetlerinde koordinasyon sorunları gibi konulara işaret etmektedir. Tablo 5'te ise, en sık kullanılan ilk 50 kelime yer almaktadır.

Tablo 5: En Sık Tekrar Eden İlk 50 Kelime

SIRA	KELİME	SIKLIK	SIRA	KELİME	SIKLIK
1	turizm	225	26	fazla	72
2	devrek	209	27	yürüyüş	60
3	açısından	198	28	çevre	59
4	neler	192	29	doğası	55
5	nelerdir	185	30	gelen	53
6	doğal	182	31	gelir	53
7	kültürel	175	32	halkın	53
8	yerel	166	33	olabilir	53
9	neden	164	34	önem	52
10	güçlü	162	35	örneğin	52
11	zayıf	132	36	turistlerin	52
12	fırsatlar	103	37	çevresel	50
13	gelecekte	100	38	ekonomik	50
14	ayrıca	100	39	Göldağı	50
15	önemli	100	40	kamp	47
16	çevresel	99	41	katkı	47
17	ekonomik	99	42	olması	40

18	bastonculuk	85	43	parkurları	40
19	doğa	84	44	kamping	40
20	konaklama	80	45	tabiat	40
21	zararı	78	46	yerel	38
22	yöresel	77	47	doğal	30
23	güzel	76	48	açısından	25
24	ekoturizm	74	49	önem	20
25	tanıtımı	73	50	tanırımı	12

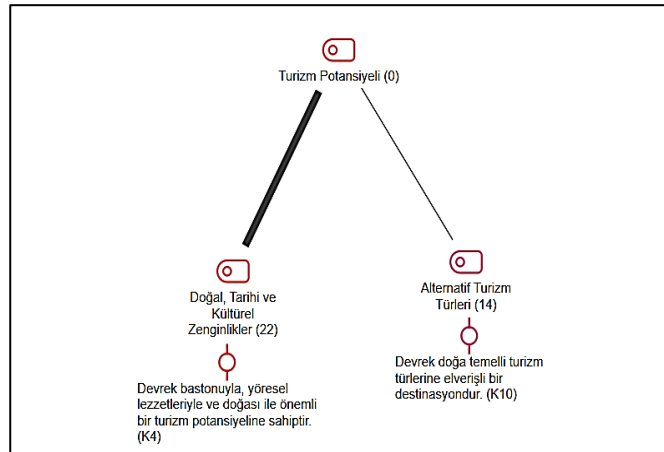
Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırma kapsamında, Devrek'in turizm potansiyeline yönelik veriler üzerinde kod sistemi belirlendikten sonra betimsel analizler gerçekleştirilmiştir. Veriler, MAXQDA 24 yazılım programının MAXDicto sekmesi kullanılarak kelime frekans analizine tabi tutulmuş, toplamda 5250 kelime elde edilmiştir. Şekil 3'te ise en çok tekrar eden ilk 50 kelimenin yer aldığı kelime bulutu sunulmuştur.

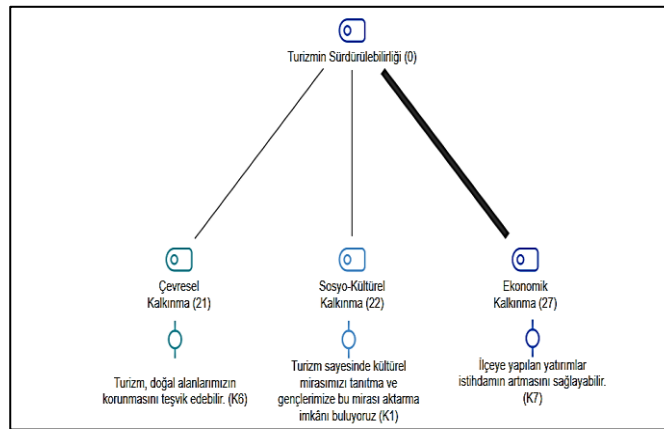
Şekil 3: Kelime Bulutu

Şekil 3'teki kelime bulutunda, kelimelerin büyüklüğü, frekansları ile doğru orantılıdır. Daha sık kullanılan kelimeler diğerlerine göre daha büyük görünmektedir. En sık tekrar eden kelimelerin sıklıklarına göre sıralanmasını içermektedir. "turizm" (225) ve "Devrek" (209) kelimeleri en yüksek sıklıkla öne çıkarken, bu ifadeler çalışmanın coğrafi bağlamını ve temel konusunu vurgulamaktadır. "Açıısından" (198), "neler" (192), ve "nelerdir" (185) gibi kelimeler, bölgenin turizm potansiyelini oluşturan ana unsurları ifade etmektedir. Ayrıca, "doğal" (182), "kültürel" (175) ve "yerel" (166) gibi ifadeler, yerel halkın ve bölgesel faktörlerin turizme olan etkisine işaret etmektedir. Şekil 4'te ise turizm potansiyeli ana temasına ilişkin ziyaretçi görüşlerinin dağılımını gösterir kod-alt kod bölümler modeli gösterilmektedir.

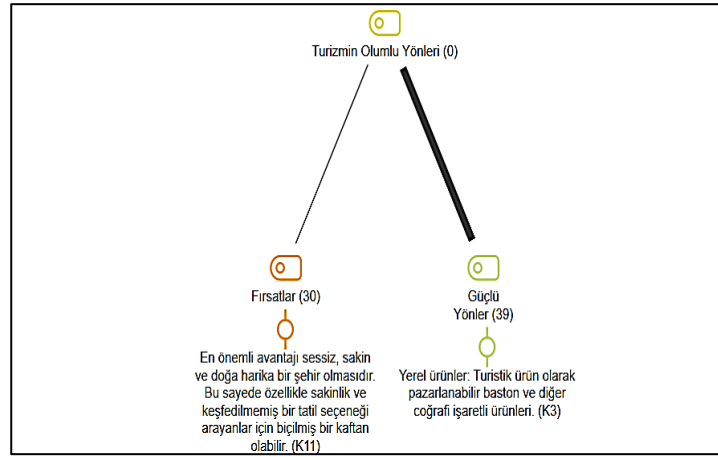
Şekil 4: Turizm Potansiyeli Ana Temasına İlişkin Ziyaretçi Görüşlerinin Dağılımını Gösterir Kod-Alt Kod Bölümler Modeli

Şekil 4'te turizm potansiyelinin alt kodlar aracılığıyla nasıl şekillendiği ve ziyaretçilerin bu konulara ilişkin algılarının nasıl ortaya çıktığı gösterilmektedir. Doğal, tarihi ve kültürel zenginlikler başlığı altında, Devrek'in bastonculuk geleneği ve doğal güzellikleriyle önemli bir turizm potansiyeline sahip olduğu belirtilmiştir. Bu tema, bölgenin geleneksel değerlerinin turizmdeki rolünü vurgulamaktadır. Alternatif turizm türleri ise bölgenin farklı turizm türlerine elverişli bir destinasyon olduğunu ifade etmektedir. Örneğin; yöresel lezzetleri, yaylaları doğa temelli turizme elverişli olması bölgenin turizm potansiyeline sahip olduğunu göstermektedir. Şekil 5'te ise turizmin sürdürülebilirliği ana temasına ilişkin ziyaretçi görüşlerinin dağılımını gösterir kod-alt kod bölümler modeli vardır.

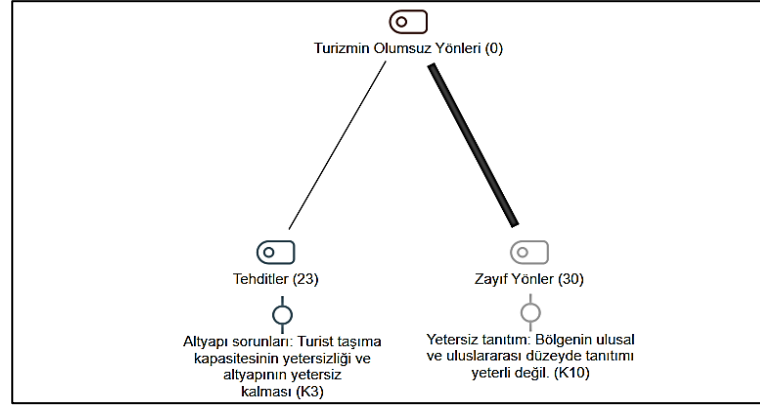
Şekil 5: Turizm Sürdürülebilirliği Ana Temasına İlişkin Ziyaretçi Görüşlerinin Dağılımını Gösterir Kod-Alt Kod Bölümler Modeli

Şekil 5'te Zonguldak Devrek'in turizm potansiyelinin sürdürülebilir turizm bağlamında değerlendirilmesi, ziyaretçi görüşlerine dayalı olarak modellenmiştir. Model, çevresel kalkınma, sosyo-kültürel kalkınma ve ekonomik kalkınma olmak üzere üç temel boyut üzerinden şekillenmiştir. Çevresel kalkınma, doğal alanların korunması ve turizm aracılığıyla teşvik edilmesi; sosyo-kültürel kalkınma, kültürel mirasın tanıtımı ve gelecek nesillere aktarımı; ekonomik kalkınma ise yatırımların artırılması ve istihdam olanaklarının geliştirilmesiyle ilişkilendirilmiştir. Bu çerçevede, ziyaretçi görüşleri Devrek'in turizm potansiyelini sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda desteklemektedir. Şekil 6'da ise turizmin olumlu yönleri ana temasına ilişkin ziyaretçi görüşlerinin dağılımını gösterir kod-alt kod bölümler modeli vardır.

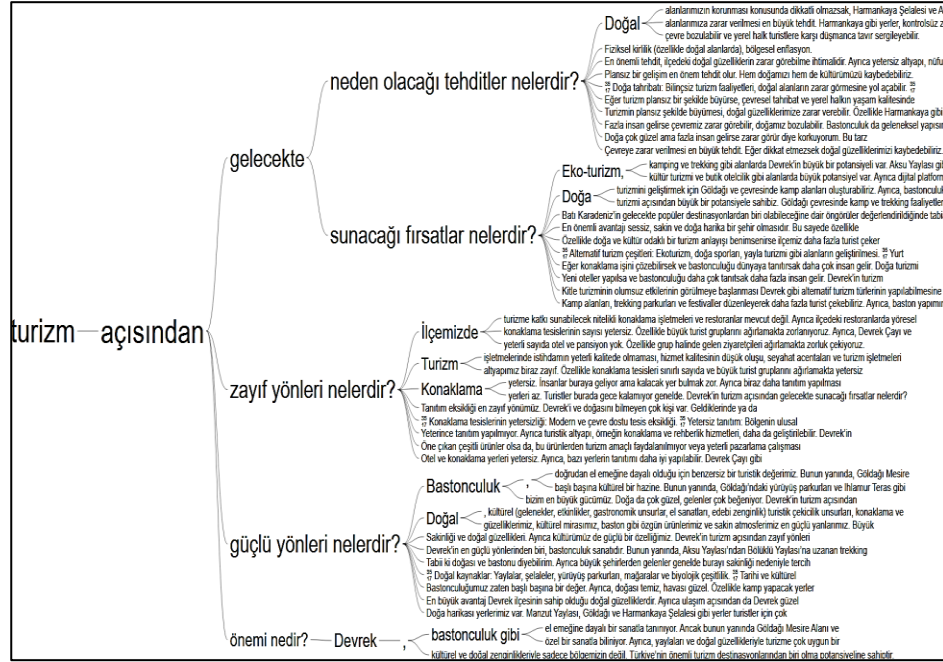
Şekil 6: Turizmin Olumlu Yönleri Ana Temasına İlişkin Ziyaretçi Görüşlerinin Dağılımını Gösterir Kod-Alt Kod Bölümler Modeli

Şekil 6'da Zonguldak Devrek'in turizm açısından olumlu yönlerinin ziyaretçi görüşleri doğrultusunda fırsatlar ve güçlü yönler olarak iki ana kategoride ele alındığı bir model sunulmaktadır. Fırsatlar, bölgenin sessiz, sakin ve doğal yapısıyla tatil arayışındaki kişilere sunduğu keşfedilmemiş bir destinasyon olma potansiyeline işaret etmektedir. Güçlü yönler ise yerel ürünler, özellikle coğrafi işaretli baston gibi kültürel değerlerin turistik ürün olarak pazarlanabilirliğini vurgulamaktadır. Şekil 7'de ise turizmin olumsuz yönleri ana temasına ilişkin ziyaretçi görüşlerinin dağılımını gösterir kod-alt kod bölümler modeli vardır.

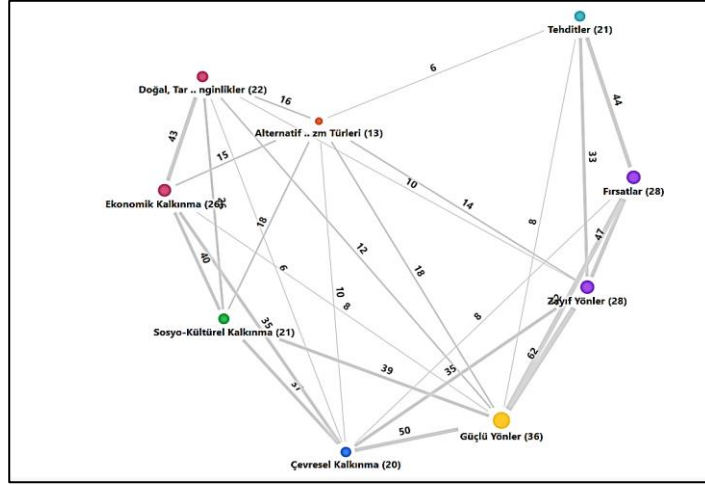
Şekil 7: Turizmin Olumsuz Yönleri Ana Temasına İlişkin Ziyaretçi Görüşlerinin Dağılımını Gösterir Kod-Alt Kod Bölümler Modeli

Şekil 7'de, Zonguldak Devrek'in turizm açısından olumsuz yönlerinin ziyaretçi görüşleri doğrultusunda tehditler ve zayıf yönler başlıkları altında ele alındığı bir model sunulmaktadır. Tehditler, turist taşıma kapasitesinin yetersizliği ve altyapı sorunlarının bölge turizmi üzerindeki olumsuz etkilerini vurgulamaktadır. Zayıf yönler ise bölgenin ulusal ve uluslararası düzeyde yeterince tanıtılmaması sorununa işaret etmektedir. Şekil 8'de ise etkileşimli kelime ağacına vardır.

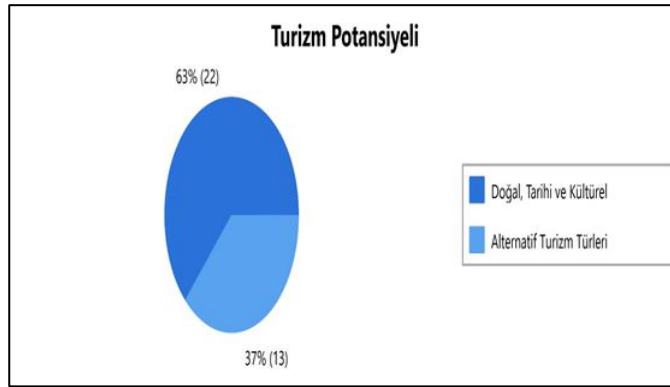
Şekil 8: Etkileşimli Kelime Ağacı

Şekil 8'de Zonguldak Devrek'in turizm potansiyeline ilişkin temel kavramların ilişkisel analizini sunulmaktadır. Bu yapı, anahtar kelimeler ve bunların birbirleriyle olan bağlantılarını görselleştirerek, bölgedeki turizmle ilgili önemli temaları ve alt temaları ortaya koymaktadır. Kelime ağacında, ana kavramlar arasında "turizm", "doğal", "kültürel", "yerel" gibi odak noktaları yer alırken, bu kavramların alt dalları "güçlü yönler", "zayıf yönler", "fırsatlar" ve "tehditler" şeklinde detaylandırılmıştır. Bu temalar, araştırma kapsamında ele alınan SWOT analizi çerçevesinde, bölgenin turizm potansiyelinin çok boyutlu bir değerlendirmesini desteklemektedir. Şekil 9'da ise temalar arasındaki ağ analizine yer verilmiştir.

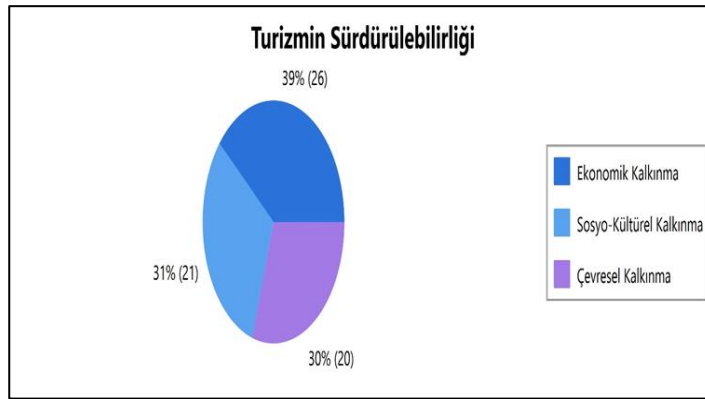

Şekil 9: Ağ Analizi

Şekil 9'da Zonguldak Devrek'in alternatif turizm potansiyeline ilişkin farklı temalar arasındaki ilişki gösterilmektedir. Görselde en dikkat çeken noktalardan biri, "Güçlü Yönler" temasının merkezi bir düğüm olarak öne çıkması ve diğer temalarla yoğun şekilde ilişkilendirilmesidir. Bu durum, güçlü yönlerin Devrek'in turizm potansiyelinin geliştirilmesinde temel bir rol oynadığını göstermektedir. Ayrıca, "Tehditler" ve "Zayıf Yönler" gibi unsurlar arasındaki bağlantılar, sürdürülebilirlik için ele alınması gereken kritik alanlara işaret etmektedir. Şekil 10 ve Şekil 11'de ise turizm potansiyeli ve turizmin sürdürülebilirliği temalarına yönelik yüzdesel gösterimine yer verilmiştir.

Şekil 10. Turizm Potansiyeli Temalarına Yönelik Yüzdesel Gösterim

Şekil 11. Turizmin Sürdürülebilirliği Temalarına Yönelik Yüzdesel Gösterim

Şekil 10 ve Şekil 11’de turizm potansiyeli ve turizmin sürdürülebilirliği temalarının yüzdesel dağılımları gösterilmektedir. Turizm potansiyelinde doğal, tarihi ve kültürel zenginlikler %63 oranıyla ön planda, alternatif turizm türleri ise %37 oranında yer bulmaktadır. Turizmin sürdürülebilirliği kapsamında ise ekonomik kalkınma %39, sosyo-kültürel kalkınma %31 ve çevresel kalkınma %30 ile dengeli bir dağılım sergilemektedir. Bu sonuçlar, bölgenin turizm potansiyelinin doğal ve kültürel değerlere dayalı olduğunu ve sürdürülebilirlik açısından tüm kalkınma boyutlarının eşit derecede önem taşıdığını göstermektedir. Turizm potansiyeli ve turizmin sürdürülebilirliği yönlerine ilişkin katılımcı görüşleri, ana temalar doğrultusunda değerlendirilmiş ve bu görüşlerin bazılarını aşağıda yer verilmiştir.

“Özellikle kültürel miras ve doğal çekicilikleri bakımından Devrek turizm açısından önemlidir. Devrek’te turizm faaliyetlerinin artması ile mevcut turizm işletmelerine ve özellikle hediyelik eşya satışı sebebiyle gelir etkisi bulunmaktadır. Kadınların iş hayatında yer alması, yeni girişimlerin ortaya çıkması, turizm işletmelerinde istihdamın artması gibi etkiler söz konusudur. Ek olarak kültürel değerlere sahip çıkılması, bunların korunması, geliştirilecek projeler ile halkın da içinde olduğu kültürel mirasın sürdürülebilirliğinin sağlanması gerekmektedir” (K2).

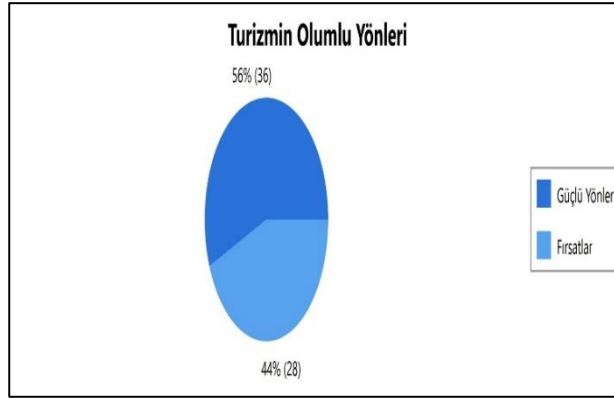
“Devrek, yöresel yiyecekleri ve doğal güzellikleriyle Karadeniz bölgesinin özgün turizm destinasyonlarından biridir. Bastonculuk sanatı, kültür turizmi için büyük bir çekim noktasıdır. Turizm, yerel esnaf ve üreticilere

ekonomik katkı sağlıyor. Baston satışı, festivaller ve gastronomi turizmi yerel kalkınmayı destekliyor. Turistler sayesinde kültürel miras daha geniş bir kitleye ulaşıyor. Bastoncular Çarşısı gibi yerler hem yerel halk hem de ziyaretçiler için kültürel etkileşim fırsatı sunuyor” (K10).

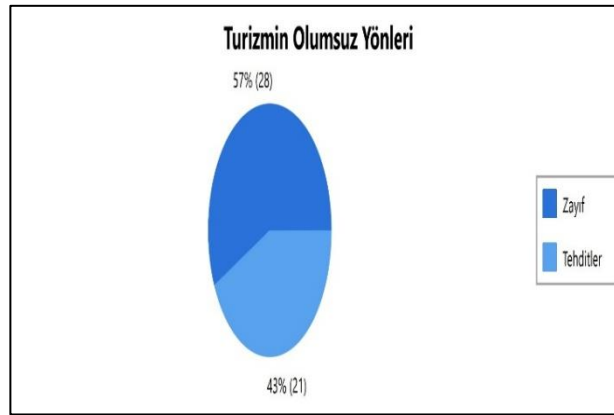
“Devrek, Türkiye'nin önemli turizm destinasyonlarından biri olma potansiyeline sahiptir. Bastonculuk sanatı, uluslararası çapta bilinen bir değerimiz. Bunun yanında Manzut, Aksu ve Kızkulak yaylaları gibi doğal alanlarımız, trekking ve kamp turizmine uygun zenginlikler sunuyor. Ayrıca, Baston ve Kültür Festivali gibi etkinliklerle ilçemiz adını duyurmayı sürdürüyor” (K11).

“Devrek, özellikle bastonculuk sanatıyla ülke çapında tanınıyor. Bunun dışında Harmankaya Şelalesi, Göladağı Mesire Alanı ve Ihlamur Teras gibi doğal güzellikler, turistlerin ilgisini çekiyor. Ayrıca, ilçemiz “Karadeniz'in zengin kültürel mirasını taşıyan nadir yerlerden biri. Gelen turistler özellikle baston alışverişi yapıyor ve çarşıda vakit geçiriyor. Çarşıdaki yerel esnafa büyük ekonomik katkı sağlanıyor. Turizm sayesinde gençlerimiz, kültürümüzü tanıtarak özgüven kazanıyor. Örneğin, öğrencilerimiz baston atölyelerini ziyaret eden turistlere rehberlik yapıyor. Ayrıca, Devrek'teki yöresel lezzetler, dışarıdan gelen ziyaretçilerle buluşarak hem tanınıyor hem de ilçemizin kültürel zenginliğini artırıyor” (K5).

Katılımcıların yorumları, Zonguldak Devrek'in turizm potansiyeli ve sürdürülebilir turizm bağlamındaki güçlü yönlerini kapsamlı bir şekilde ortaya koymaktadır. Katılımcıların ifadelerine göre, Devrek'in kültürel mirası ve doğal çekicilikleri yöresel yemekleri bölgeyi turizm açısından önemli bir destinasyon haline getirmektedir. Bastonculuk sanatı, kültür turizmi için bir çekim merkezi olarak vurgulanırken, baston satışları, festivaller ve gastronomi turizmi gibi faaliyetlerin yerel kalkınmaya ekonomik katkı sağladığı belirtilmiştir. Ayrıca, kültürel mirasın korunması ve halkın katılımıyla sürdürülebilirlik projelerinin geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Yorumlarda, doğal alanların ve kültürel etkinliklerin turizmi çeşitlendirdiği belirtilmektedir. Özellikle Manzut, Aksu ve Kızkulak yaylalarının trekking ve kamp turizmine uygun olduğu; Harmankaya Şelalesi, Göladağı Mesire Alanı gibi doğal güzelliklerin turistler için çekici olduğu vurgulanmıştır. Katılımcılar, Devrek Baston ve Kültür Festivali gibi etkinliklerin bölgeyi tanıtmaya açısından önemli olduğunu ifade etmiş ve konaklama kapasitelerinin geliştirilmesine ihtiyaç olduğunu dile getirmiştir. Sonuç olarak katılımcılar, turizmin yerel ekonomiye etkileri arasında kadın istihdamının artması, yeni girişimlerin oluşması, esnaf ve üreticilere ekonomik katkı sağlanması gibi unsurlara dikkat çekmiştir. Ayrıca, turizmin gençler için bir özgüven kaynağı olduğu ve kültürel mirasın daha geniş kitlelere ulaştırılmasında rol oynadığı belirtilmiştir. Bu görüşler, Devrek'in sürdürülebilir turizm potansiyelinin hem kültürel hem de doğal zenginliklerin etkin kullanımıyla artırılabilirliğini göstermektedir. Şekil 12'de ve Şekil 13'te turizmin olumlu ve olumsuz yönleri temalarına yönelik yüzdesel gösterimine yer verilmiştir.

Şekil 12. Turizmin Olumlu Yönleri Temalarına Yönelik Yüzdesel Gösterim

Şekil 13. Turizmin Olumsuz Yönleri Temalarına Yönelik Yüzdesel Gösterim

Şekil 12 ve Şekil 13'te turizmin olumlu ve olumsuz yönleri temalarının yüzdesel dağılımları sunulmaktadır. Turizmin olumlu yönlerinde, güçlü yönler %56 ile ön planda iken fırsatlar %44 ile daha düşük bir oranda yer almaktadır. Olumsuz yönler açısından ise zayıf yönler %57 ile daha baskın, tehditler ise %43 oranında temsil edilmektedir. Bu sonuçlar, olumlu yönler arasında güçlü yönlerin, olumsuz yönler arasında ise zayıf yönlerin belirgin şekilde öne çıktığını göstermekte ve turizmin geliştirilmesinde bu faktörlerin dikkate alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Turizmin olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin katılımcı görüşleri, ana temalar doğrultusunda değerlendirilmiş ve bu görüşlerin bazılarına aşağıda yer verilmiştir.

“Doğal, kültürel (gelenekler, etkinlikler, gastronomik unsurlar, el sanatları, edebi zenginlik) turistik çekicilik unsurları, konaklama ve yiyecek içecek gibi turistlerin ihtiyaçlarını karşılayacak tesislerin mevcudiyeti, gezilip dinlenilecek ve alışveriş yapılacak tesislerin mevcudiyeti (bastonpark, Bastoncular çarşısı gibi), yerel yönetimlerin Devrek turizminin gelişmesine önem vermesi, coğrafi konumu itibarıyla Ankara'ya yakınlığı ve Ankara-Karabük-Bartın güzergâhında olması, Çaycuma'daki havaalanının varlığı ve yakın oluşu güçlü yönlerdir. Turizm işletmelerinde istihdamın yeterli kalitede olmaması, hizmet kalitesinin düşük oluşu, seyahat acentaları ve turizm işletmeleri arasındaki iletişimin zayıf olması” (K8).

“Devrek’in en güçlü yönlerinden biri, bastonculuk sanatıdır. Bunun yanında, Aksu Yaylası’ndan Bölüklü Yaylası’na uzanan trekking parkuru ve Özyurt Köyü’nden Aksu Yaylası’na yapılan jeep safari turları gibi doğa turizmüne uygun alanlarımız var. Ayrıca, Devrek beyaz baklavası ve kömeci gibi gastronomik değerlerimiz de turistler için önemli bir cazibe noktası. İlçemizde konaklama tesislerinin sayısı yetersiz. Özellikle büyük turist gruplarını ağırlamakta zorlanıyoruz. Ayrıca, Devrek Çayı ve Buldan Çayı gibi doğal alanlarımızın tanıtımı ulusal düzeyde yeterince yapılmadı. Bu konuda çalışmalar devam ediyor” (K1).

“Bastonculuk, doğrudan el emeğine dayalı olduğu için benzersiz bir turistik değerimiz. Bunun yanında, Göladağı Mesire Alanı’ndaki yürüyüş yolları, İhlamur Teras’taki eşsiz manzara ve doğal güzellikler güçlü yönlerimiz arasında. Ayrıca, Devrek Öğretmenevi gibi merkezi konumdaki konaklama yerleri de avantaj sağlıyor. Turizm altyapımız biraz zayıf. Özellikle konaklama tesisleri sınırlı sayıda ve büyük turist gruplarını ağırlamakta yetersiz kalabiliyor. Ayrıca, Harmankaya Şelalesi gibi yerlerin tanıtımı ulusal düzeyde yeterince yapılmıyor” (K11).

“Devrek’in güçlü yönleri tabi ki doğası ve bastonu diyebilirim. Ayrıca büyük şehirlerden gelenler genelde burayı sakinliği nedeniyle tercih ettiklerini söylüyor. Bu nedenle sakin bir şehir olması da önemli bir avantajdır. Ek olarak bölgenin kendine özgü yöresel yiyecekleri mevcut. Tanıtım eksikliği en zayıf yönümüz. Devrek’i ve doğasını bilmeyen çok kişi var. Geldiklerinde ya da buradan geçerken uğradıklarında şaşırıyorlar. Diğer eksikliğimiz konaklama imkânları. Oldukça sınırlı. Şehir içi ulaşımında da geliştirilmesi gereken noktalar var” (K14).

Katılımcıların yorumlarına göre Zonguldak Devrek’in olumlu yönleri arasında bastonculuk sanatı, doğal güzellikler (Aksu Yaylası, Bölüklü Yaylası, Devrek Çayı, Buldan Çayı, Göladağı Mesire Alanı, Harmankaya Şelalesi) ve gastronomik değerler (Beyaz Baklava, Kömeci) öne çıkmaktadır. Ayrıca, kültürel ve geleneksel değerlerin varlığı, sakin bir şehir yapısı, Bastoncular Çarşısı gibi turistik cazibe merkezleri, coğrafi konum avantajı (Ankara’ya yakınlık, havaalanına erişim) ve yerel yönetimlerin turizme verdiği önem olumlu faktörler arasında yer almaktadır. Olumsuz yönler ise konaklama tesislerinin yetersizliği, turizm altyapısının eksikliği, büyük turist gruplarını ağırlamakta yaşanan zorluklar, tanıtım eksikliği, hizmet kalitesinin düşük oluşu, şehir içi ulaşımın yetersizliği ve turizm işletmeleri arasındaki iletişim zayıflığıdır. Ayrıca, ulusal ve uluslararası düzeyde tanıtım eksikliği, doğal alanların yeterince bilinir olmaması ve istihdam kalitesinin düşük olması da olumsuz noktalar olarak vurgulanmıştır. Devrek ilçesinin turizm potansiyelinin SWOT analizi, Tablo 7’de yer almaktadır.

Tablo 6. Devrek Turizmi SWOT Analizi

GÜÇLÜ YÖNLER (STRENGTHS)	ZAYIF YÖNLER (WEAKNESSES)
Kültürel ve Tarihi Miras: Bastonculuk sanatı, Bizans dönemine ait kalıntılar, Karakoculu Beylik Mezarı, Kral Mezarlığı gibi kültürel miras unsurları, kültür turizmi için önemli bir çekim unsurudur.	Tanıtım Eksikliği: Bölgenin ulusal ve uluslararası düzeyde yeterince tanıtılamaması turizm çekiciliğini sınırlamakta ve turist akışını olumsuz etkilemektedir.
Doğal Çekicilikler ve Biyoçeşitlilik: Yaylalar (Aksu, Manzut, Karatepe, Kızkulak), Harmankaya Şelalesi, Devrek ve Buldan çayları, kamp ve yürüyüş parkurları doğa turizmi için geniş bir potansiyel sunmaktadır.	Konaklama Altyapısının Yetersizliği: Otel, pansiyon ve kamp alanlarının sınırlı olması, özellikle büyük turist gruplarının ağırlanmasını zorlaştırmaktadır.
Gastronomi Değerleri: Coğrafi işaretli Devrek beyaz baklavası, Devrek kömeci, Devrek kireni gibi özgün yöresel lezzetler, gastronomi turizmi açısından önemlidir.	Turizm Hizmetlerinde Kalite Eksikliği: Turizm sektöründe çalışan personelin eğitimi ve dil becerileri yetersizdir, bu da hizmet kalitesini olumsuz etkilemektedir.
El Sanatları ve Hediye Eşya Potansiyeli: Bastonculuk, geleneksel demircilik ve yöresel ürünlerin turistik hediyelik eşya olarak pazarlanma potansiyeli bulunmaktadır.	Ulaşım Altyapısı ve Şehir İçi Ulaşım Sorunları: Bölgeye karayolu ile ulaşım mümkün olsa da, şehir içi toplu

	taşıma sisteminin yetersizliği turistlerin hareket kabiliyetini sınırlamaktadır.
Ankara ve Büyük Şehirlere Yakınlık: Devrek'in Ankara, İstanbul ve Zonguldak'a yakın konumda olması, turizm açısından ulaşılabilirliği artırmaktadır. Ek olarak havaalanına yakınlığı.	Sürdürülebilir Turizm Bilinci Eksikliği: Yerel halk ve işletmeler arasında çevre bilinci ve sürdürülebilir turizm farkındalığı düşük seviyededir.
Misafirperver Yerel Halk: Turistlerin bölgedeki deneyimlerini olumlu yönde etkileyen sıcak ve misafirperver bir topluluk bulunmaktadır.	Turizm Politikalarında Yetersizlik: Bölgedeki turizm gelişimi için uzun vadeli, bütünlük bir planlama eksikliği söz konusudur.
Festival ve Etkinlik Potansiyeli: Devrek Baston ve Kültür Festivali, geleneksel el sanatları festivalleri ve gastronomi etkinlikleri bölgenin turistik cazibesini artırmaktadır.	Dijital Pazarlama Eksikliği: Bölgenin sosyal medya ve dijital platformlarda yeterince tanıtılamaması, turist çekme kapasitesini düşürmektedir.
FIRSATLAR (OPPORTUNITIES)	TEHDİTLER (THREATS)
Eko-Turizm ve Doğa Sporları: Devrek'in doğal yapısı, trekking, kampçılık, kuş gözlemciliği, bisiklet ve safari turları için ideal alanlar sunmaktadır.	Çevresel Tahribat Riski: Plansız turizm gelişimi, doğal alanların bozulmasına, flora ve faunanın zarar görmesine yol açabilir.
Alternatif Turizm Türleri: Yayla turizmi, av turizmi, akarsu turizmi, gastronomi turizmi, kültürel turizm, inanç turizmi ve diaspora turizmi gibi birçok turizm türü bölge için değerlendirilebilir.	Geleneksel Kültür ve Kimlik Kaybı: Bastonculuk gibi el sanatlarının modernleşme baskısı altında özgünlüğünü kaybetme tehlikesi bulunmaktadır.
Yöresel Ürünlerin Ulusal ve Uluslararası Pazarlara Açılması: Devrek beyaz baklavası, kömeci ve baston gibi ürünlerin geniş çapta pazarlanması mümkündür.	İklim Değişikliği ve Doğal Afetler: Küresel ısınma, sel ve kuraklık gibi iklim değişikliği faktörleri doğa turizmini olumsuz etkileyebilir.
Dijital ve Sosyal Medya Tanıtımı: Bölgenin sosyal medya ve dijital pazarlama araçları ile tanıtılması, turist ilgisini artırabilir.	Turizm Talebinde Mevsimsel Dalgalanma: Yaz ve festival dönemleri dışında turizm faaliyetlerinin düşük olması, yıl boyunca dengeli bir turizm hareketliliği sağlanmasını zorlaştırmaktadır.
Kamu-Özel Sektör İş birliği ile Turizm Yatırımlarının Artırılması: Yerel yönetimler, akademik kurumlar ve özel sektör iş birliğiyle turizm altyapısı geliştirilebilir.	Ekonomik ve Küresel Krizler: Pandemi ve ekonomik durgunluk gibi küresel faktörler, turizm talebini ve yatırımları olumsuz etkileyebilir.
Ulaşım Altyapısının Güçlendirilmesi: Ankara ve İstanbul gibi büyük şehirlerden bölgeye direkt ulaşımı artıracak projeler geliştirilebilir.	Turist Akışının Plansız Artışı: Altyapı yetersizliği nedeniyle ani ve yüksek turist talebi, bölgeyi taşıma kapasitesinin üzerine çıkarabilir ve hizmet kalitesini düşürebilir.
Devrek'in Turizm Potansiyelinin Üniversiteler ve Araştırma Merkezleri ile Desteklenmesi: Akademik iş birlikleri ile sürdürülebilir turizm modelleri geliştirilebilir.	Yerel Halkın Olumsuz Tutum Geliştirme Riski: Turizmin hızla artması, yerel halkın yaşam kalitesini olumsuz etkileyebilir ve turizme karşı tepki oluşturabilir.

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Devrek'in turizm açısından güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerinin belirlenmesi amacıyla katılımcılardan elde edilen veriler doğrultusunda SWOT analizi yapılmıştır. Tablo 6 incelendiğinde, Devrek'in alternatif turizm potansiyelinin hem güçlü yönleri hem de gelişim alanları açısından dikkat çekici unsurlar içerdiği görülmektedir. Güçlü yönler arasında bastonculuk sanatı, doğal güzellikler (yaylalar, şelaleler, yürüyüş parkurları) ve yöresel gastronomik ürünler öne çıkmaktadır. Ayrıca, coğrafi konum avantajı ve yerel halkın misafirperverliği gibi unsurlar da bölgenin turizm cazibesini artıran önemli faktörler arasında yer almaktadır. Bu durum, Devrek'in alternatif turizm türleri için uygun bir destinasyon olduğunu göstermektedir. Zayıf yönler incelendiğinde, konaklama tesislerinin ve turistik

altyapının yetersizliği, tanıtım eksikliği ve hizmet kalitesindeki düşüklük gibi sorunların bölgenin turizm potansiyelini sınırladığı dikkat çekmektedir. Ayrıca, turizm çalışanlarının eğitimi ve nitelik eksiklikleri gibi faktörler de zayıf yönler arasında yer almakta ve bölgenin turistik değerlerinin yeterince değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Fırsatlar kapsamında, eko-turizm, doğa sporları, kamp turizmi gibi alternatif turizm türlerinin geliştirilme potansiyeli ön plana çıkmaktadır. Bunun yanı sıra, bastonculuk ve yöresel gastronomik ürünlerin uluslararası pazarlara tanıtılması, dijital platformlar aracılığıyla bölgenin bilinirliğinin artırılması gibi fırsatlar, Devrek'in turizm gelirlerini artıracak stratejik unsurlardır. Tehditler açısından, plansız turizm gelişimi sonucu çevresel bozulmaların meydana gelmesi, halkın yaşam kalitesinin düşmesi ve doğal alanların zarar görmesi önemli riskler olarak görülmektedir. Ayrıca, geleneksel kültür unsurlarının modernleşme baskısı altında özgünlüğünü kaybetme riski, sürdürülebilir turizm anlayışının benimsenmesini zorunlu kılmaktadır. Sonuç olarak, Tablo 6'da ki SWOT analizi, Devrek'in alternatif turizm potansiyelinin geliştirilmesi için güçlü yönlerin ve fırsatların stratejik olarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koyarken; zayıf yönlerin giderilmesi ve tehditlerin önlenmesi için sürdürülebilir bir planlama yaklaşımının benimsenmesi gerektiğini vurgulamaktadır.

5. Sonuç ve Tartışma

Devrek'in sahip olduğu doğal ve kültürel kaynaklar, sürdürülebilir turizm bağlamında değerlendirildiğinde önemli bir potansiyel sunmaktadır. Bu araştırmanın temel amacı, Devrek'in sürdürülebilir turizm perspektifi doğrultusunda mevcut alternatif turizm potansiyelini ortaya koymak; bölgenin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsat ve tehditlerini analiz etmektir. Ek olarak çalışmanın bir diğer amacı, Devrek'in sahip olduğu özgün turizm kaynaklarının daha etkili ve sürdürülebilir biçimde nasıl değerlendirilebileceğini inceleyerek, yerel düzeyde uygulanabilir turizm stratejilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmaktır. Araştırma bulguları, Devrek'in turizm alanındaki güçlü yönlerini ve geliştirilmesi gereken alanları kapsamlı biçimde ortaya koymuştur.

Devrek'in sahip olduğu bastonculuk sanatı, yayla turizmi, gastronomik ürünler ve kültürel etkinlikler, bölgenin turizm açısından öne çıkan unsurlarıdır. Bastonculuk sanatı, ulusal ve uluslararası düzeyde tanınan bir değer olarak hem bölgenin tanıtımı hem de ekonomik kalkınması açısından önemli bir fırsat sunmaktadır.

Doğal ve kültürel kaynakların turizme entegrasyonu, sürdürülebilir kalkınma hedeflerinin gerçekleştirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır. Devrek'in yaylaları, şelaleleri ve yürüyüş rotaları gibi doğal alanları, doğa temelli turizm faaliyetlerinin gelişimine uygun bir altyapı sunmaktadır. Bu bulgu, Çelik Uğuz'un (2011) Burhaniye üzerine yaptığı çalışmayla da örtüşmektedir. İlgili çalışmada, doğal kaynakların sürdürülebilir biçimde değerlendirilmesinin önemi vurgulanmakta ve bu yaklaşımın Devrek özelinde de geçerli olduğu görülmektedir.

Araştırmanın bulgularına göre, Devrek'in coğrafi konum avantajının turizm stratejilerinde daha etkili bir şekilde kullanılabileceğini ortaya konmaktadır. Ankara'ya olan yakınlık ve Çaycuma Havaalanı gibi ulaşım kolaylıkları, bölgenin turizm potansiyelini artıran önemli faktörlerdir. Rebollo ve Baidal (2003) tarafından İspanya'da yapılan bir çalışmada da benzer şekilde, ulaşılabilirliğin turizm destinasyonları üzerindeki olumlu etkisi vurgulanmıştır. Devrek'in bu avantajı, turizm faaliyetlerinin planlanması ve geliştirilmesi sürecinde stratejik bir unsur olarak değerlendirilmelidir.

Çalışmada ayrıca, Devrek'in turizm gelişimini sınırlandıran temel sorunlara da dikkat çekilmiştir. Konaklama tesislerinin yetersizliği, etkili tanıtım eksikliği ve turizm altyapısındaki çeşitli yapısal sorunlar, bölgenin turizm potansiyelini tam kapasiteyle kullanmasının önünde engel teşkil etmektedir. Benzer şekilde, Marmaris ilçesinde yapılan bir çalışmada da altyapı ve üstyapı eksikliklerinin, tanıtım faaliyetlerinin yetersizliğinin ve çarpık kentleşmenin turizm potansiyelini olumsuz etkilediği vurgulanmıştır (Öztürk & Sezgin, 2019). Bu çerçevede, Devrek için de kapsamlı ve stratejik müdahaleler geliştirilmesi gerekmektedir.

Yayla turizmi, kampçılık, yürüyüş parkurları ve doğa sporları gibi faaliyetlerin geliştirilmesi hem yerel halk hem de ziyaretçiler için yeni fırsatlar yaratmaktadır. Sağ ve Yıldız'ın (2020) Ermenek üzerine yaptığı çalışmada da doğa temelli turizm faaliyetlerinin kırsal kalkınmayı destekleyici etkisi ortaya konmuştur. Benzer şekilde, Devrek'in doğal ve kültürel mirasının turizmle daha etkin biçimde bütünleştirilmesi, sürdürülebilir turizmin temel taşı olarak değerlendirilmelidir.

Araştırma sonuçları, Devrek'te yürütülen mevcut turizm faaliyetlerinin çevresel, sosyo-kültürel ve ekonomik sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda yeniden yapılandırılması gerektiğini ortaya koymaktadır. Doğal kaynakların korunması, turizm faaliyetlerinin planlı biçimde yürütülmesi ve yerel halkın sürece aktif biçimde katılımı, sürdürülebilir turizmin öncelikli bileşenleri arasında yer almaktadır. Brundtland Raporu'nda (1987) ifade edilen, “bugünün ihtiyaçlarını karşılarken gelecek nesillerin ihtiyaçlarından ödün vermeme” ilkesi, Devrek özelinde de yol gösterici bir çerçeve sunmaktadır. Dodds ve Butler'ın (2009) çalışmasında sürdürülebilir turizm politikalarının uygulanmasında karşılaşılan yapısal engeller ve bu engellere yönelik çözüm önerileri ortaya konmuş; bu bulgular, Devrek'in turizm politikalarının yeniden yapılandırılmasında da referans alınabilir niteliktedir.

Devrek'in turizm potansiyelinin daha etkin şekilde değerlendirilebilmesi için yerel halkın katılımının artırılması büyük önem taşımaktadır. Kültürel mirasın korunması ve bu değerlerin turizmle bütünleştirilmesi hem toplumsal sahiplenmeyi güçlendirecek hem de ziyaretçilere özgün deneyimler sunacaktır. Bu yaklaşım, Cronin'in (1990) sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde topluluk temelli turizmin rolünü vurguladığı çalışmayla da örtüşmektedir. Bu nedenle, Devrek'te sürdürülebilir turizm planlaması yerel halkın aktif katılımı esas alınarak yürütülmelidir.

Sonuç olarak, Devrek'in sürdürülebilir turizm potansiyeli, sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin doğru planlama, yerel katılım ve çevresel duyarlılık temelinde değerlendirilmesine bağlıdır.

Bölgenin güçlü yönleri ve fırsatları öne çıkarılarak, zayıf yönlerin giderilmesi ve karşı karşıya kalınan tehditlerin önlenmesi için kapsayıcı ve çok paydaşlı bir stratejik yaklaşım benimsenmelidir. Bu araştırma, Devrek'in turizm potansiyelini sürdürülebilirlik ilkeleri çerçevesinde değerlendirerek, literatürdeki benzer çalışmalarla (Çelik Uğuz, 2011; Sağ ve Yıldız, 2020; Tekeli vd., 2023) örtüşen ve yerel düzeyde uygulanabilir öneriler sunan özgün bir katkı sağlamaktadır. Doğru planlama ve sürdürülebilirlik ilkesine dayalı yönetim modelleri sayesinde Devrek'in hem yerel kalkınmaya hem de ulusal turizm stratejilerine değerli katkılar sunma potansiyeli oldukça yüksektir.

Bu bağlamda araştırma sonuçlarına dayanarak Devrek'in sürdürülebilir turizm gelişimine katkı sağlayacak birtakım öneriler sunulabilir. Öncelikle bölgenin doğal, tarihî ve kültürel değerlerinin korunması ve bu değerlerin turizmle entegre edilmesi sürecinde yerel aktörlerin aktif katılımı teşvik edilmelidir. Yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları ve turizm paydaşları arasında iş birliğine dayalı yönetim mekanizmaları oluşturularak, karar alma süreçlerinde yerel halkın temsiliyeti artırılmalıdır.

Bastonculuk, yöresel mutfak ürünleri ve kültürel etkinlikler gibi yerel unsurlar, markalaşma ve destinasyon imajı oluşturma süreçlerinde stratejik olarak değerlendirilmelidir. Bu bağlamda, Devrek için bir “tematik turizm rotası” oluşturularak ilçedeki kültürel ve doğal duraklar dijital haritalar ve mobil uygulamalarla desteklenebilir.

Tanıtım faaliyetlerinin yetersizliği, bölge turizminin gelişimini sınırlandıran temel sorunlardan biridir. Bu nedenle yerel turizm değerlerinin ulusal ve uluslararası düzeyde daha görünür kılınmasına yönelik dijital pazarlama stratejileri geliştirilmeli, hedef odaklı tanıtım kampanyaları yürütülmelidir. Sosyal medya platformları ve içerik üreticileri aracılığıyla bölgeye dair farkındalık artırılabilir.

Altyapı eksikliklerinin giderilmesi de öncelikli müdahale alanlarından. Konaklama kapasitesinin artırılması, çevre dostu tesislerin teşvik edilmesi, ulaşım bağlantılarının güçlendirilmesi ve yönlendirme tabelalarının iyileştirilmesi gibi adımlar atılmalıdır. Ayrıca, bölgedeki mevcut turizm işletmelerinin sürdürülebilirlik standartlarına uygun biçimde yeniden yapılandırılması desteklenmelidir.

Akademik açıdan ise, Devrek özelinde sürdürülebilir turizm potansiyelini daha ayrıntılı analiz edebilmek amacıyla farklı disiplinlerin katkısıyla yeni araştırmalar yapılmalıdır. Örneğin, turist memnuniyeti, taşıma kapasitesi, iklim etkisi, mevsimsellik ve gelir düzeyine dayalı turizm harcamaları gibi konularda yapılacak nicel ve karma yöntemli çalışmalar, bölgenin turizm planlamasına yön verebilir. Son olarak, Devrek'e özgü sürdürülebilir turizm stratejisinin oluşturulması amacıyla kapsamlı bir eylem planı hazırlanmalı, bu plan yerel, bölgesel ve ulusal kalkınma politikalarıyla bütünleştirilmelidir. Bu doğrultuda yapılacak stratejik planlama çalışmaları, yalnızca turizm sektörünün değil, aynı zamanda bölgenin genel sosyo-ekonomik yapısının gelişimine katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

Acuner, Ş. A. (2006). Alternatif turizm türlerinin Doğu Karadeniz Bölgesi turizm potansiyelinin gelişmesine etkisi (Yayın No: 689). Milli Prodüktivite Merkezi Yayınları.

- Akova, İ. (1995). Akarsu turizmi. *Türk Coğrafya Dergisi*, (30), 393–407.
- Alkan, C. (2015). Sürdürülebilir turizm: Alaçatı destinasyonuna yönelik bir uygulama. *Yaşar Üniversitesi E-Dergisi*, 10(40), 6692–6710.
- Baker, M. J., & Cameron, E. (2008). Critical success factors in destination marketing. *Tourism and Hospitality Research*, 8(2), 79–97. <https://doi.org/10.1057/thr.2008.9>
- Baykan, E. (2007). Kültür turizmi ve turizmin kültürel varlıklar üzerindeki etkileri. *Gazi Üniversitesi Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 30–49.
- Brundtland Commission. (1987). Our common future: Report of the World Commission on Environment and Development. United Nations.
- Caldito, L. A., Dimanche, F., Mazina, A., Fedulin, A. A., Vetitnev, A., Artal-Tur, A., & Ivanov, Y. (2015). Business tourism in Russia: Overview and SWOT analysis. *NETOUR*.
- Cronin, L. (1990). A strategy for tourism and sustainable developments. *World Leisure & Recreation*, 32(3), 12–18.
- Çelik Uğuz, S. (2011). Sürdürülebilir turizm kapsamında Burhaniye'nin alternatif turizm potansiyeli. *Marmara Coğrafya Dergisi*, (24), 332–353.
- Çoban, M., & Süer, S. (2018). Destinasyon markalaşmasında festival turizminin rolü: Alaçatı ot festivali üzerine bir araştırma. *International Journal of Contemporary Tourism Research*, 2(1), 58–67.
- Dodds, R., & Butler, R. (2009). Barriers to implementing sustainable tourism policy in mass tourism destinations. *Tourism: An International Multidisciplinary Journal of Tourism*, 5(1), 35–53.
- Ecer, H. F., & Canitez, M. (2004). Pazarlama ilkeleri teorileri ve yaklaşımlar. Gazi Yayınevi.
- Edgell, D. (2006). Managing sustainable tourism: A legacy for the future. The Haworth Press.
- Garrod, B., & Fyall, A. (1998). Beyond the rhetoric of sustainable tourism? *Tourism Management*, 19(3), 199–212. [https://doi.org/10.1016/S0261-5177\(98\)00017-2](https://doi.org/10.1016/S0261-5177(98)00017-2)
- Hall, M. C., Sharples, L., Mitchell, R., Macionis, N., & Cambourne, B. (2003). Food tourism around the world: Development, management and markets. Rochester.
- Holmberg, J., & Sandbrook, R. (1992). Sustainable development: What is to be done? In J. Holmberg (Ed.), *Making development sustainable: Redefining institutions, policy and economics* (pp. 19–38). International Institute for Environment and Development, Island Press.
- İkada. (2014). Devrek bastonculuğu mevcut durum analizi envanter çalışması. Devrek Ticaret Odası Projesi.
- İstanbul Ticaret Odası. (1997). Karadeniz Bölgesinde yayla turizminin geliştirilmesi, bölgesel gelişme ve çevreye uyumlu yapılaşma (Yayın No: 1997-27).
- Johnston, P., Everard, M., Santillo, D., & Robert, K. H. (2007). Reclaiming the definition of sustainability. *Environmental Science and Pollution Research*, 14(1), 60–66. <https://doi.org/10.1065/espr2007.01.375>
- Juganaru, I., Juganaru, M., & Anghel, A. (2008). Sustainable tourism types. *Annals of University of Craiova – Economic Sciences Series*, 2(36), 797–804.
- Kansız, N., & Acuner, Ş. A. (2007). Trabzon ili turizm SWOT analizi. Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası.
- Karağuz, G. (2013). Tarih sohbetleri Devrek'le ilgili bir çift sözüm var. Aybil Yayınları.

- Kesikoğlu, F. (2022). Devrek ve turizm raporu. Devrek Ticaret Odası.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2025a). Nerede konaklanır. <https://zonguldak.ktb.gov.tr/TR-383122/nerede-konaklanır.html>
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2025b). Bakanlık belgeli tesis konaklama istatistikleri. <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201121/bakanlik-belgeli-tesis-konaklama-istatistikleri.html>
- Leksakundilok, A. (2004). Community participation in ecotourism development in Thailand [Unpublished master's thesis].
- Mason, J. (1996). Qualitative researching. Sage Publications.
- Mondal, M. S. H. (2017). SWOT analysis and strategies to develop sustainable tourism in Bangladesh. UTMS Journal of Economics, 8(2), 159–167.
- Navarro-Martínez, Z. M., Crespo, C. M., Hernández-Fernández, L., Ferro-Azcona, H., González-Díaz, S. P., & McLaughlin, R. J. (2020). Using SWOT analysis to support biodiversity and sustainable tourism in Caguanes National Park, Cuba. Ocean & Coastal Management, 193, 105188. <https://doi.org/10.1016/j.ocecoaman.2020.105188>
- Öztürk, Y., & Sezgin, M. (2019). Marmaris ilçesinde otel işletmecilerinin bakış açısıyla turizm-kalkınma ilişkisi. Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Uygulamalı Sosyal Bilimler ve Güzel Sanatlar Dergisi (SOSGÜZ), 1(2), 57–73.
- Pittel, K. (2002). Sustainability and Endogenous Growth, Cheltenham, UK and Northampton. MA, US: Edward Elgar.
- Rasoolimanesh, S. M., Ramakrishna, S., Hall, C. M., Esfandiari, K., & Seyfi, S. (2023). A systematic scoping review of sustainable tourism indicators in relation to the sustainable development goals. Journal of Sustainable Tourism, 31(7), 1497–1517. <https://doi.org/10.1080/09669582.2023.2191539>
- Rebollo, J. F. V., & Baidal, J. A. I. (2003). Measuring sustainability in a mass tourist destination: Pressures, perceptions and policy responses in Torrevieja, Spain. Journal of Sustainable Tourism, 11(2–3), 181–203.
- Reihanian, A., Mahmood, N. Z. B., Kahrom, E., & Hin, T. W. (2012). Sustainable tourism development strategy by SWOT analysis: Boujagh National Park, Iran. Tourism Management Perspectives, 4, 223–228. <https://doi.org/10.1016/j.tmp.2012.08.005>
- Sağ, N. S., & Yıldız, E. (2020). Ermenek ilçesinde kırsal turizm potansiyelinin değerlendirilmesi ve stratejilerin tanımlanması. ATA Planlama ve Tasarım Dergisi, 4(2), 45–62.
- Sargın, S. (2006). Yalvaç'ta inanç turizmi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 16(2), 1–18.
- Seidman, I. E. (1991). Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences. Teachers College Press.
- Tekeli, M., Kirici Tekeli, E., & Değerli, Y. (2023). Sürdürülebilir turizm perspektifinden Ermenek'in alternatif turizm potansiyeli: Nitel bir araştırma. GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS), 6(1), 106–128.
- Ulusoy, H. (2015). Av turizminin kırsal turizm açısından kırsal kalkınma üzerindeki etkisinin irdelenmesi. Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi, (2), 74–80.
- Wearing, S., & Neil, J. (2009). Ecotourism: Impacts, potentials and possibilities (2nd ed.). Oxford: Elsevier, Butterworth-Heinemann.

- Weed, M. (1997). Influences on sport tourism relations in Britain: The effects of government policy. *Tourism Recreation Research*, 22(2), 5–12.
- World Trade Organization (WTO). (1998). Annual report. https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/anrep_e/anre98_e.pdf (Erişim tarihi: 31 Aralık 2024)
- Vikipedi. (2025). Zonguldak'ın ilçeleri. https://tr.wikipedia.org/wiki/Zonguldak%27%C4%B1n_il%C3%A7eleri (Erişim tarihi: 2 Mayıs 2025)
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, Z., & Kalağan, G. (2008). Alternatif turizm kavramı ve çevresel etkileri. *Yerel Siyaset Dergisi*, 35, 42–44.
- Zonguldak. (2024). Devrek. <http://www.zonguldak.gov.tr/devrek> (Erişim tarihi: 29 Aralık 2024)
- Zonguldak Valiliği. (2025). Zonguldak İl Brifingi. http://www.zonguldak.gov.tr/kurumlar/zonguldak.gov.tr/planlama/Zonguldak-II-Brifingi-Subat-2024-62-sy_.pdf (Erişim tarihi: 2 Mayıs 2025)

Extended Abstract

This study examines the sustainable tourism potential of Devrek, a district located in the Zonguldak province of Türkiye, by exploring its natural, historical, and cultural resources within the framework of sustainable development principles. Employing a qualitative research design, the study investigates the region's alternative tourism dynamics by focusing on the strengths, weaknesses, opportunities, and threats (SWOT) that shape tourism development in the area. The research is rooted in the idea that a holistic and inclusive understanding of local tourism dynamics is necessary to support sustainable tourism planning and implementation.

Devrek, known particularly for its traditional baston (walking stick) craftsmanship, unique natural landscapes, and rich cultural heritage, offers a distinctive setting for alternative tourism activities such as ecotourism, cultural tourism, and outdoor recreation. The research aims to identify Devrek's core tourism assets, assess the challenges limiting its tourism development, and offer recommendations that align with sustainability principles. To this end, semi-structured interviews were conducted with a diverse group of 14 stakeholders representing public institutions, private sector actors, civil society organizations, and local community members. This participatory approach ensured a multi-perspective analysis that includes both managerial and community-based insights into tourism activities.

Ethical approval for the study was obtained from Zonguldak Bülent Ecevit University, and the data collection process was conducted over one week in January 2024. The data were analyzed using MAXQDA 24, a qualitative analysis software, through methods such as content analysis, word frequency analysis, network mapping, and visual models. The analysis yielded a total of 215 codes, which were grouped into key themes and sub-themes that reflect various dimensions of Devrek's tourism structure and sustainability context.

The findings reveal that Devrek's tourism potential is largely defined by its natural and cultural richness, as well as its capacity to offer alternative tourism experiences. The baston craftsmanship, regional delicacies, and the district's scenic natural environment emerged as particularly strong assets. These elements not only contribute to the district's identity but also serve as powerful tools for attracting visitors seeking authentic and immersive tourism experiences. Participants emphasized the need to preserve these resources through environmentally conscious tourism practices while leveraging them for economic and social development.

In terms of sustainability, the study examined environmental, socio-cultural, and economic dimensions. Environmental sustainability was associated with the preservation of biodiversity and natural landscapes, while socio-cultural sustainability focused on engaging local communities in tourism planning and preserving intangible heritage. Economically, participants highlighted the potential of tourism to create employment and support local entrepreneurship. These dimensions were viewed as interdependent and essential for a balanced approach to tourism development.

The research also identified both positive and negative aspects of tourism in the district. On the positive side, the region's strengths include its aesthetic appeal, unique cultural features, and existing tourism infrastructure, which position it as an attractive destination. Opportunities were also noted, especially in terms of expanding into broader tourism markets through improved promotion and integration. On the negative side, weaknesses such as poor infrastructure, inadequate promotion, and lack of institutional coordination were

frequently mentioned. Environmental threats like overuse of natural resources and unregulated tourism activities were seen as significant challenges that require strategic intervention.

Based on these insights, the study offers several recommendations. These include improving infrastructure—especially in transportation and accommodation—to better support tourism development; enhancing marketing and branding strategies to raise awareness of Devrek’s cultural assets; actively involving local communities in tourism governance; promoting eco-friendly tourism practices; and fostering a cohesive approach to regional tourism planning.

In conclusion, the study underlines Devrek’s considerable potential as a sustainable tourism destination within the Black Sea region. However, realizing this potential depends on addressing key limitations and adopting integrated tourism strategies that prioritize long-term sustainability, environmental stewardship, and community engagement. Through inclusive and responsible planning, Devrek can become a leading example of sustainable local tourism development in Türkiye.